

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

VOL. I.

సంపుటము ౧

చెన్న పట్టణము 1914 వం జూలై నెల 23 వ తేది గురువారము.

ఆ నం ద నా మ వం వ త్త ర ఆ షా ఢ బ చు త్త అమావాస్య గి

No. 98

సంచిక ౯౮

శ్రీరాఘదాసుచరిత్రము

ఇయ్యది కొండపల్లెయనెడి గ్రామమునందు జన్మించి ధర్మగిరియందు కైంకర్యముచేసిన గోపన్న యను శేరుగల రామ దాసుగారి వైభవమును తెలుపుచున్నది. ఇతను వియోగి బ్రాహ్మణుడు, శ్రీరామభక్తుడు. ఇంను భద్రాచలమహాత్మ్యమును గోపన్న కవీరుదాసు రామనామమంత్రమును పఠచేసించుటయు శ్రీరామలవారి యనుగ్రహమువలన భద్రాచలమున తానెవ తహశీల్ పని నిచ్చుటయు, తహశీల్ పనిలో తాను సర్కారువైకమును వసూలుచేసి శ్రీరామచంద్రుని ప్రాకారమంటపములు నిర్మించుటయు, బ్రాహ్మణసంతర్పణచేయుటయు, మొదలుగాగల విషయములుగలవు. ఇట్లు తానీహవైకమును అడిగినప్పుడు లేదనగా వారు చెరసాలయం దుంచిరి. అందు పడరానికష్టములననుభవించి తుదకు శ్రీరామనిధ్యానించుచు ప్రాణమును త్యజించుటకు నిశ్చయించిరి. శ్రీరామలక్ష్మణులు ఆరులక్షలవరహాలు తానీహకు ఆరాత్రి తీసుకొనివచ్చి ఇచ్చి రక్షింపుచున్న కొని, శ్రీరామదాసుగారి కిష్టించి అంతర్ధానమైరి, తానీహ ప్రాంతకాలమున వైకమునుజూచి సంతసించి శ్రీరామదాసువారిని పిలువనంపి ఆరులక్షలవరహాలను వారికే యిప్పించి శ్రీభద్రగిరియందు శ్రీరామలవారికి కైంకర్యమును జేయవని ప్రార్థించి సమీపమున నుండు గ్రామములను కూడా శ్రీరామలవారికే మాన్యముగా నొసఁగెను. తానీహతురకగా నుండినను భగవత్కీ టాక్షమువల్ల లభ్యమగుచుండే రామదాసు వారిని తమింపుమని అనేకవిధములుగా ప్రార్థించెను. శ్రీరామదాసుగారు భద్ర గిరి యందు శ్రీరామలకు ఒహువిధముల కైంకర్యములను జేసి వారు పంపిన దివ్యవిమానము నారోపించి, పునరావృత్తిరహితమైన మోక్షసామాన్యపదవిని పొందిక. ఇందు భగవద్భాగవతులందరుచూచి ఆనందించుటకై భద్రగిరియందు ప్రస్తుతముండు ఆలయమును, అందలి సీదా రామ లక్ష్మణుల ప్రతిమయు, రామదాసువారు కవీరునంద పొందిన నాపజేశమును, రామదాసునకు తానీహ తహశీల్ పని యిచ్చుటయు, రామదాసునకు భటులు తానీహకడకు కట్టితెచ్చుటయు, శ్రీరామ లక్ష్మణులు తానీహ కు ప్రత్యక్షమై ఆరులక్షలు తెచ్చియిచ్చుటయు, శ్రీరామలక్ష్మణులు తానీహవేషధారులై రక్షింపు రామదాసునకు యిచ్చుట యు, రామదాసువారు ఆరులక్షలవరహాలును శ్రీరామలవారికి యిప్పించి కైంకర్యముచేయుటయు మొదలుగాగల అతి సుందరమైన 8 పటములను జేర్చుచుడి మేలైనకాలికో తైండు చేయబడియున్నది. డివిలె ర్పు. 0-12-0

వలయునారు:— ఆర్. పెంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెని, బ్రాడ్వే, మద్రాస్.

ఓటోమోహిని

“ఓటో, ఓటో” అని ముందు శేరుకెట్టుకొని పనిచేయున అత్తరులు బయలుదేరినవి. మా ఓటో మోహిని యను అత్తరు మొట్టమొదట బయలుదేరి ప్రఖ్యాతిని గడించినతరువాత పులినిజూచి నక్క వాతకెట్టుకొనినట్లు ఈవెడ్డ అత్తరులు బయలుదేరి బహుముల పాడుచేయుచున్నవి. కాబట్టి ఓటో అను శేరు ముందుకెట్టుకొనినంత మాత్రాన ఆయత్తరులను గొని మోసపోవడు. ఓటోమోహినిని మాత్రమే చూచికోనుటవలన మీసాము కృతకాదు. ఓటోమోహినియొక్క విశేషము లివి.

- (1) ఓటోమోహిని :—ఒకసారి బట్టలమీద రామకొనినతరువాత నాలుగు రోజులవరకు వాసనపోదు. పోవునది రుజువుచేసినవారికి 100 రూపాలు బహుమతి యిచ్చెదము.
- (2) ఓటోమోహినిని రామకొనిన తొడనే ఘట్టుప్రక్క యంచయు ఘుమఘుమ సువాసనతో నిండియుండును ఒక పుష్పాద్యార వనమధ్యమందున్నటుండును.
- (3) ఓటోమోహినికి అనేకమంది మహారాజులు, రాజులు, జమిందారులు, శ్రీమంతులు, వక్సీలు సాధారణులు సయితము అడుగనిచే వందలకొలది యోగ్యతాపత్రముల నిచ్చియున్నారు.
- (4) మైసూరు ప్రదర్శనములోను, ఇతరచోటులలోను బంగారు పతకములు దాని ప్రాశస్త్యమునకయి ఒసంగిరి.
- (5) ఓటోమోహినివారు ఈ అత్తరు వాగుగలేదని రుజువుచేసినవారికి 100 రూపాల యిచ్చెదమని ఘంటాపదముగ జెప్ప సాహసించుచున్నారగాని పోలిక అత్తరులను సృష్టించి మోసముచేయువారు నోరు మెదల్చలేకయున్నారు. ఈబుడ్డు ప్రతిదినము వందలవరకుండు ఎరిరిపోవుచున్నవి. ఏవెండిండ్లలోను ఇవే. ఏ ఘంటకములలోను ఇవే. ఎచ్చటను ఇవే. $\frac{1}{2}$ జెన్న గ్లాసు ప్లాపరుగల బుడ్డి 1-కి 2-0-0. 1-డ్రాం బుడ్డి 0-12-0. ఓటోమోహిని కుంఠెండుకార్డు డజన్ 1-కి 0-12-0 (ఈకార్డు 12 తక్కువగా పంపబడవు)

అన్నిచోటులలోను ఏవెట్లు కావలయును. వక్షలకు స్పెషలుకేట్లు యివ్వబడును. పోలు ఏవెట్లు:—మా భగవాన్ దాస్ చున్నీలాలు అండు కంపెని, 177 వై నాబజారు రోడ్, మదరాసు.

బెణుకులకు, వాపులకు, పార్శ్వపు నొప్పులకు, తేలుకాటుకు, ఉబ్బనమునకు, దగ్గులకు, కైత్తమునకు, పుండ్లకు

సిద్ధామృతమని అమృతాంజనము నెలయు న్నుది. చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

దంతచూరము మోపి నీతెలము

పంటినెప్పులకు దివ్యోషధము. ప్రి పురుషులు వలకు యోగ్యమైనది. డబ్బీ 1-కి 0-2-0 12-కి రూ. 1-2-0 5 తులముల న. ల సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్నివిధముల నొప్పులకు అమృతలనొప్పులకు, కీళ్లపోట్లకు, వాయువునొప్పులకు పక్షవాతములకు.

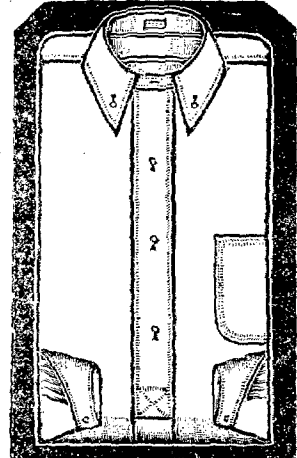
అమృతాంజనం డిహా, గాను.

చిరునామా:—ఆంధ్రప్రతికాకార

దినపత్రిక

- (౧)—
- ప్రతిదినము 10 పుటల విషయ ముండును.
- చందా స్థానకు రూ. 12-0-0.
 - 6 మాసములకు రూ. 6-4-0.
 - 3 మాసములకు రూ. 3-4-0.
 - 1 మాసమునకు రూ. 1-2-0.

టీప్స్ వర్క్సు.

మొదటిరకము ట్విల్లువర్క్సు డజన్ 1-కి ర. 18-8-0
రెండవరకముది ,, 12-0-0
సాధారణరకముది 10-8-0
ఇంగ్లీషు రంగులుగల వర్క్సు 1-కి ర. 2-4-0
వ్రాయున వర్క్సు మూసెడ చుట్టుకొలత యెంతో, ఈమ్యు ఎన్న కొంగుములో వ్రాయ వలయును.

మీ యూరికి దగ్గరనున్న రైల్వేషను శేరు వ్రాయును. లండను ప్రేసింగు కంపెని, 87/88 రత్నబజారుకిడి, మద్రాసు. LONDON TRADING CC 37/38 Rattan Bazar Road, Madras.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తలనెప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బావును పార్శ్వపునెప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టుచు సువాసనగలిగియుండును. దీనిని విదేశములలో హడ వాడుచున్నారు. పంచభాషచీటి చూచికొనిన మోగము గలుగదు

రుము, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

ఇందువల్ల పరిణయము.

ఇదియొక చక్కని కావ్యము. అజమహారాజు యొక్క వివాహపు కథ. సుప్రసిద్ధుడైన కుమార భూష్టి మహాకవి ప్రణీతము. శ్రీ నరసింహాపురాయాంకితము. తిరుప్పతి వేంకటేశ్వరవక్త్రము తద్విరచిత పీఠికాంకృతము.

వెల రు. 0—10—0.

ఆంధ్రపుస్తక భాండారములకెల్ల నుచిత మగున తదితరులకు వైమూల్యమునకును బంప బడును.

వలయువారు :—

**THE HEAD CLERK,
Musunur Estate,
NUZVID. (Kistna Dt.)**

అని వ్రాసినచో బడయగలరు.

కుర్చీలు, మంచములు, బీరువలు.

మానవ మియింటి నలంకరించు సామానులన్నియు సులభక్రయమునకు దొరకును. చెన్న పట్టణములో మాకంటే చక్కగా నమ్మవారు లేరు.

మడత కుర్చీ	1-కి	1-2-0
కాక్ వన్ కుర్చీ సాదా	"	2-2-0
డిల్ చేతులుగలది	"	3-12-0
ఇనుపమడత మంచము కాక్ వన్ గలది సింగిల్	"	10-0-0
డిల్ స్పింగుది	"	13-8-0
మట్టరకం స్పింగు	"	12-0-0
స్పింగుతో టాపు సయితముగల ఇనుపమంచము (సింగిలు)	"	16-8-0
బీరువలు 8x4 అడుగులు	"	17-0-0
డిల్ 5x8 1/2 28-0-0' డిల్ మేలురకం	"	30-0-0
పడకకుర్చీ అనే సోఫా కుర్చీ పేముడి	"	8-8-0

కాటలాగులో అనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన వారికి పంపెదము.

పి. ఎస్. పొన్న స్వామి పిల్లె అందుసన్
కాలిఫోర్నియా 41/42 రాటర్ బజారుపిది, మదరాసు

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోమోటార్ బహార్ (రిజిస్టర్)

అనుప్రాగ్ధేయల కుద్దేంపబడిన ఆత్మ రుపయోగింపవలయును. మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన యుండునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన పుష్పములనుండి మాత్రమే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మధ్యసారము చేర్చబడ లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కొటుమీదగాని కొన్ని బొట్లను వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపుష్పతోట లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ ఆదృశమైన వేయికముల పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆత్మ రు యొక్క సువాసననుభవించుటకయి ఆటోమోటార్ బహార్ యివ్వవని మీదగ్గిరనున్న సాపుకీపరు నడుగవలయును వారితావున లేదేని మాకు వ్రాయుడు. చిన్న బుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, 1/2 టౌన్స్ ఆత్మరుగల పెద్దసయిబుడ్డి 2-0-0 ఈ ఆత్మరులో మరగబెట్టబడి ఘుమఘుమ ాడుచుండు కాటాలు డజన్ 1-కి 0-10-0. వి. పి. ఖర్చుకొనువారును భరించవలయును.

సోలు ఎజెంటులు—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155 జూమా మసీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంటు:— మెహత పురుషోత్తం మూజ నెం 29, వై. నాబజారు రోడ్డు, ప్రవరు బజారుసమీపం మదరాసు.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది సుజీవివంటి ఒక వనమూలిక. ఇదియే మన పూర్వీకుల ఆతిరహస్యపు ఔషధము. దీనిప్రభావము కనుగొనవలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చుకొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుంస కత్వము పోగొట్టుటకు యంతకుమించినది లేదు. జన్మేంద్రియ దుర్బినియోగముచేతను మూత్రద్వారంబులకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజావంటిది. రక్తమును కృత్రపరచి నరములకు పటుత్వమున్న దేహమునకు బలమును కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు పేహములను మొదలంట వాళనము చేయుటలో గంజీవివంటిది. "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీలు, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరును నుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధోప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

వెల టిన్న 1-కి 2-0-0 పోటీజీ ప్రత్యేకము.

ప్రొఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,
(13-5-14) కలియుగభీమ.
16కృష్ణపు మొదలిపిది, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

విజ్ఞాపనము.

చందాదారులు అడ్డ సులు వ గ యి రా మార్పుటకయి యుత్తరములు వ్రాయునప్పుడు పత్రికలు మాకు చేరలేదని వ్రాయువారు ఏయే తేదిల పత్రికలుచేరలేదో వ్రాయనియెడల జవాబు లొసంగుటకు వీలులేదు. గాన పత్రిక గానితేదిలు స్పష్టముగా వ్రాయవలయును.

తాము దినపత్రిక చందాదారులొ, వారపత్రిక చందాదారులొ వ్రాసినయెడల చాలసులువుగా నుండుటయేగాక వారికి జవాబులు త్వరగా నొసంగబడగలవు. వారిపేరవచ్చు పత్రికలమీద ముద్రింపించిన పేరును నెంబరుతోగూడ చించి పంపినయెడల మాకు పని అతిసులభముగాన, అందరట్లు చేయుటకు వేడబడుచున్నారు.

కొందఱు విలేఖరులుకాగితము రెండు ప్రక్కలును జిలుగుగావ్రాసి పంపుచున్నారు. రెండు ప్రక్కలు వ్రాయుటలో ముద్రణాకార్యము మిక్కిలి కష్టమగుచున్నది. కావున దయయుంచి విరళముగా కాగితమునకు ఒకవైపుననే వ్రాసి పంపుదురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాము. [ఆం. ప. సం.]

నోటీసు.

ముందు వారపత్రికకు చందాదారులయి ఇప్పుడు దినపత్రికకు చందాదారులయిన వారికి వారపత్రికతో నవశ్యములేదేని వారపత్రికపై అప్పుతోనచ్చు పేరును చించి నెంబరుతో సహా పంపవలయునని వేడుచున్నాము. అప్పుడే వారపత్రిక బాబతువారికి బాకీయున్నసొమ్ము దినపత్రిక చితాలో కేర్పబడును. వ్యవస్థాపకుడు.

కలరాకు నిర్దోషధము

౧౦౦-కి-౯౯-గుణము.

తప్పకయేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణమును స్థిరముగను వ్రంచును.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మాత్రమే.
విషూచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గిరరైలుస్టేషనును వెలుపవలెను.

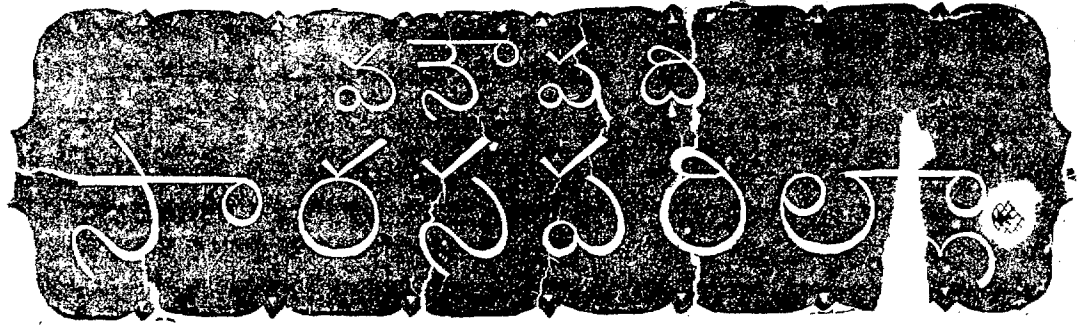
వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు,

ఎ. వి. యస్. ఏ. యం. బి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

తెలిగ్రాం అడ్రసు
పండిట్, మదరాస్.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములః కీళ్ళపోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసపట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాదీతంతవులకు పుష్టిని కుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము; ఆరోగ్యము కలుగ ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గన వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

గుజేయును.
ములను దీనివలన
ంచును. నెత్తురును
ను. రెండసీసాలు
సా. 1-4-0.

డా. డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫననవాడి. న. బొంబాయి
Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fana
. 2. Bombay.

పాగయోడల రాకపోకలు.

చెన్న పురి నౌకాగ్రయమునం దున్నవి.

1914 సం॥ జూలై నెల 23-వ తేది

ప్రముఖ పేరు.	బయలుదేరిన స్థలము.	తేది.	పోయెడి స్థలము.	తేది.
కాకాగూడ	లివర్ పూలు	11	కలకత్తా	22 జూలై
బ్లీమార్	కలకత్తా	12	కలకత్తా	22
ఎల్లెగ	నాగపట్నం	20	రంగూను	24
జీరా	కలకత్తా	16	కొలంబు	24
ట్రాస్టరు	అంటర్పు	20	కలకత్తా	23
టారా	త్రైశిల్పు	22	త్రైశిల్పు	23

రానున్నవి.

నుబేదారు	బొంబాయి	జూలై	కలకత్తా	22 జూలై
రాజా	బావా	22	కలకత్తా	22
కేంబర్లెర్	లండను	22	కలకత్తా	23
హుబ్బర్	బొంబాయి	23	కలకత్తా	24
నెనరేలియా	కలకత్తా	24	లండను	25
పుల్లెటూ	కలకత్తా	24	కలకత్తా	25
మక్కికొరెర్	కడలూరు	26	కాకినాడ	28
బీగమ్	కలకత్తా	27	బొంబాయి	28
మంగుగా	లండను	28	కలకత్తా	29
అంగోటి	నెలూర్	20	కలకత్తా	29
క్లస్లిన్	లివర్ పూలు	28	కలకత్తా	2 అక్టో
కల్యాణ్	నూయార్పు	30	కలకత్తా	—
డండోలా	వేనెస్	31	కలకత్తా	1
పి. ఆఫ్ మద్రా	కాకినాడ	1 అక్టో	లండన్	3

ఈతేదీలలో కొంచెము మార్పులు.

వాతావరణ నిర్ణయము.

1914 సం॥ జూలై నెల 23-వ తేది

ప్రదేశములు.	గ్రామములు.	తేది.	కడలి నీరు 24 గంటలలో		వర్ష పాతము.
			అంత.	అంత.	
గోపాలపురము	29.448	84.2	78.2	...	27.04
వాల్తేరు	29.5 8	44.0	75.5	0.01	15.05
కాకినాడ	29.557	82.8	75.8	0.85	18.60
బందరు	29.576	84.8	77.0	0.10	10.16
గుంటూరు	...	86.8	76.0	0.08	8.19
నిల్లూరు	29.598	91.6	77.0	0.01	4.31
మద్రాసు	29.625	93.5	79.9	...	4.76
కడలూరు	29.658	92.0	80.5	...	5.14
నాగపట్నము	29.572	96.5	78.5	...	2.57
కొలంబు	29.765	86.1	7.47	0.01	30.93
తిరువనంతపురము	29.764	82.4	75.5	1.25	32.98
కల్కి	29.768	83.6	72.7	1.12	51.91
మంగురూరు	29.719	79.8	74.1	1.08	62.24
బొంబాయి	29.699	87.4	77.4	0.05	7.89
హైదరాబాదు	29.551	83.6	78.0	1.29	25.84
అనంతపురము	29.566	82.8	71.2	0.15	17.93
బళ్లారి	...	91.2	75.0	1.99	8.75
కర్నూలు	29.603	89.7	77.3	...	2.89
కడప	29.618	90.1	77.4	...	5.56
తెంగళూరు	29.608	99.2	79.8	...	7.86
కొడైకనాలు	29.616	79.9	66.8	0.07	11.77
ఉడుకమండలము	22.651	57.0	62.7	0.15	20.21
కోయంబుత్తూరు	22.864	56.7	53.5	0.32	18.45
శెల్లూరు	29.678	82.7	53.0	0.08	2.41
శేలము	29.621	98.7	71.8	...	8.08
తిరుచనాపల్లి	29.679	92.0	78.6	...	10.90
పుదుచ్చేరి	29.674	98.5	74.6	...	2.74
మధుర	29.684	98.4	81.3	...	5.46
శిరుసల్వేలి	29.684	95.3	76.0	...	4.90
	0.91

దీప్తిపల్లముయొక్క ఉత్తరభాగమునందు వాయు భారము కొంచెము లెగిరింది. పడమటి తీరమున మాచ్చెములు

లేదు బొంబాయి తీరమున గాడ్వూలు పల్లియములుగా వీచుచున్నవి. దీప్తిపల్లముయొక్క ఉత్తరభాగముల వల్లము కరియొక్క కనుపడుచున్నది. కర్నాటమునం బలముగను, డక్కనులో శ్రీకాకగను గాడ్వూలు వీచుచున్నవి. దత్తమండలములందును, దక్కనులోను, వేడిమి తగ్గిపోయినది. మిగిలిన చోట్ల మాచ్చెములులేదు. పగటిపూట వేడిమి మామూలు కంటే తగ్గియున్నది. మబ్బులు దట్టములున్నవి. చెమ్మ విశేషముగ గలదు. పడమటితీరమున సామాన్యముగను, నుత్తర ప్రాంతముల విశేషముగను, వానకరిగినది.

నూతన:—దీప్తిపల్లమున చాలచోట్ల వానకరియ వచ్చును.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్సు

వాతావరణ నిర్ణయము.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయము.

సర్. హిందూ విశ్వవిద్యాలయము బళ్లారి నగరమునందు 1913 సం॥ జూన్ 2 తేదీన "విద్యాశాఖ 117" సంఖ్యకల యొక లేఖను నిర్మాణమునకు (ప్రాసియుంటిని. ఇపుడు దానిని తమ కొనించుక గమనింపుడు. ఆక్షుట్టిలో విశ్వవిద్యాలయ విషయమింకను ఆలోచనలోనే యుండుటవలనను, లేదనియును ఇండియా కార్యదర్శిగారికో నాలోచించుట యవసరమై యుండుటవలనను విశ్వవిద్యాలయముయొక్క నిర్మాణ పరిష్కారమున నుండగలదో యను విషయమున నెట్టి విచారములైన నూచింపజాలవైతని యాలేఖలో ప్రాసియుంటిని. ఆయనను దాని నిర్మాణమును గురించి నిబంధనల కేర్పరచు కార్యమును తాము ముందు జరపవలెనని నేను గ్రహించితిని; కాని, యట్టి యేర్పరచునైన నుపసాదించుటకు ముందుగా నెవ్వరైనను దొరతనమువారు విధించినట్టి మారులేదని నందుననే దానిని వెలెసికొనుట మిగుల సహాయకరముగ నుండునని నేదలచితిని. ఈ మార్పు లెట్లగును:— (1) విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమునకు స్వయం స్థానము నేర్పరచుట; (2) వెంట్రోట్ హిందూకాలేజీని యీ విశ్వవిద్యాలయమునకు మార్చుట; (3) 50 లక్షల మొత్తమును సమకూర్చుట; మీ లేఖలోని 8 వ పేజీలో నుదాహరించిన యాక్షియొక్క నగదు విలువయును, 9 వ పేజీలో నుదాహరించిన కార్యకర్త ప్రదానములను వై మొత్తములో జేరవలెను; కాని మొదటివిషయములో ఆక్షి షిరి స్వాధీనములోనికి వచ్చియుండవలెను. రెండవవిషయములో దృష్టికరముగ విషయము ఆక్షియందు హక్కును గలిగించునట్టి లిఖితము యుండవలయును; (4) విశ్వవిద్యాలయముయొక్క నిర్మాణము ఇక ముందు నూచింపబోవు పద్ధతుల ననుసరించి యుండవలెను; (5) విద్యార్థుల వివాసమునకు కలయు సమసాయము లాసంగి బోధనాకార్యమును జరపు విశ్వవిద్యాలయమున నభివృద్ధి చేయుటకు వెంట్రోట్ హిందూకాలేజీ లిగియున్నదని, యందులకై ప్రత్యేకముగ నేర్పరుపబడిన యొక కమిటీవారు రిపోర్టు చేయవలయును.

2. నైని కరించిన (1), (2), (3), విషయములలో చాలవరకు బనిచేసి యున్నారని నాకు తెలియుచున్నది. (5) వ విషయమును గురించినదగ్గర యెప్పుడైనను జరపవలెను. (4) వ విషయమున, మునుపటికంటే సుతరముగ నిక ముఖ్యముగ విషయమును మీకు వెంపదగిన స్థితిలో నే నిష్పదమున్నాను. 3. ప్రధాన విషయములన్నిటియందును, అందులో ముఖ్యముగ దొరతనమువారితో సంబంధపడిన సంబంధములందు, ఉద్దేశింపబడిన హిందూ మహమ్మదీ. విశ్వవిద్యాలయములు రెండును ఒకేవిధముగ నుండవలెననుట మొదటి నుండియు ననుకూలిన విషయమే. ఉద్దేశ్యములగు విశ్వవిద్యాలయముల విషయమున దొరతనమువారు కేర్పరచిన నిర్మాణపద్ధతిని మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయపు కమిటీ నాదంగీకరింపలేదని మీ రెంగియే యున్నారు. రాజప్రతినిధిగారు విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్షులుగ నుండవలెననియు, అననమగునపుడు కర్మసహకరము లందు శోక్యము కలుగజేసికొనుటకును నిష్ఠాయించుటకును వీరి కధికారముండవలెననియు, ఈ కమిటీవారు ఆదాయం దుపసాదించియుండిరి. కాని, విశ్వవిద్యాలయ విషయమున నిట్టి యేర్పాటు ఉండవలెదని పక్షమునంపబడినది. ఇదియే కడ

పటి తీర్మానము. కొద్దిదాగా తమప్రముఖమైన యధ్యక్షులు నేర్పరుచుకొను సభికారమును కమిటీవారు విశ్వవిద్యాలయమువారికి వదిలియున్నారు.

4. తర్వాత నీ విశ్వవిద్యాలయ యధ్యక్షుని కిందపడిన యధికారమును గురించి; 1. ఉపద్రవ్యముండి, యా యా చక్రల జరపవలెనని కాని యా యా యుక్త్యుల నియమింపవలెనని కాని తీసివేయవలెనని కాని సలహా నిచ్చుటకును అట్టి సలహా ననుకరించుకట్లు చేయుటకును అధికార ముండవలెను. 2. విద్యయొక్క ప్రమాణము లిగింత యుక్త్యులతోను దుండుచున్నారా లేదా యను విషయమును నిశ్చయించుటకును ఆకనములగు నితర పనులకొరకును నిష్క నేనర్పించువలెను; 3. ఎప్పుడైన (ఉట్టి తెనిగిజరిగిన గుండ్లములలో) నాని చేరువయములను గాని యవసరముగ నెవరి విశ్వవిద్యాలయ పరిక్షకుల నియమి చి, వారియొద్ద రిపోటుకాను బుచ్చుకొను సభికార ముండవలెను. 4. ప్రతిసంవత్సరమును లెక్కలను బుచ్చుకొని చుండవలెను. 5. ఉపాధ్యక్షుని యొక్కయు ప్రావీణ్య యొక్కయు స్థానములకు నిష్ఠాయించ బడువారి విషయమున, వారాపదవుల కర్మలేయని విచారములందు కలసి యుండును. 6. ప్రధానము న నేర్పరుపకును నిబంధనలకును, విద్యుట జరుగు మార్పులకును వీరియందొర ముండవలెను. 7. సానికములుగనుండు కళాశాలలను విశ్వవిద్యాలయములో జేర్చుకొనువిషయమున వీరికికరింపవలెను, 8. విశ్వవిద్యాలయపునధి నెట్లుకు నైదుగురు సభ్యుల జేర్చుకొను సభికారము వీరికిగలదు. 9. విశ్వవిద్యాలయమునందు నూతన విద్యార్థులనేర్పరచునపుడు వీరిసమృద్ధియుండవలెను. మరియు నెట్టి విస్తరణయు నెన్నైన మితపరచుటకు వీరికి నెట్లపు డెధికారముండియే యుండవలెను.

వైయధికారములలో గొన్ని మీకమిటీవారు ఘాదించి యున్నారు. మరికొన్ని యవసరములగు సందర్భములందు మాత్రమే యుపయోగింపదగియున్నవి వీనినెన్నడును ఉపయోగింపక పోయిన పోవచ్చును. ఇట్టియధికారముల నొసంగుటయందలి యుద్దేశ్యమేమన, దేశమందలి యావసరములొక్క యు వారితల్లితల్లిలయొక్కయు తేమముకొరకునై కొంత నమువారు విశ్వవిద్యాలయము వారితో సహకరించి సయగు విషయము వారికిసహాయమొనర్చి, స్థిరముగ నాక్షికితికి చేర్చుటయే. విద్యార్థులయొక్కయు వారితల్లితల్లిలయొక్కయు లాభనష్టములను దొరతనమువారిలాభనష్టములను విక్రమింపజేయుచున్నవి.

5. బహుశి కళాశాలలను విశ్వవిద్యాలయమునందు జేర్చుకొను విషయమున దొరతనమువారు తీర్మానము కడపటి తీర్మానము మీరెగియే యున్నారు. దీనివలన నేనులకు నాగాధంగము కలుగునని దొరతనమువారు కుట్రచేయుండిరి. కాని విశ్వవిద్యాలయముల కమిటీల వారికి యుక్త్యులని తెలియజేయకనే యిట్లు తీర్మానింపలేదని నే నీసందర్భమున వచించుట యుక్తము. కాని, కమిటీవారుజేరించిన యేర్పాటునుబట్టి, శోక్యము కలుగజేసికొనుటకును నియమించుటకును అననమగు సభికారము సభాయుక్తులగు గవర్నరు జరపవలెనని గలదు. ఈ యేర్పాటును గురించి యప్పుటిలో విమర్శములు చాలవరకు చేర్చి యుండెను. ఆ కారణమువలన ఇండియా దొరతనమువారు, ఇండియా కార్యదర్శిగారును, ఈ సమస్య నెట్లయిన పరిష్కారముకను దెచ్చుటయందు విశ్పద్యవలెనను మజ్జేము కలవాని విషయము సంతయు ఇరిగి యుగిచింది. ఇండియా దొరతనమునది యొక నిర్దిష్టమైన మూలమున నిర్వహించబడునని సభికారనియు, మారమందుండుననియు వీగు గమనించి యున్నారు; నూతనపద్ధతి ననుసరించి ఇండియాలో స్థానియ బహు సభి విశ్వవిద్యాలయకార్యమును సరిగా నిర్వహించవలెననుచో నెనకో యొక కేవలికై ప్రత్యేకముగ నిర్వహించి యందు విశేషముగ శ్రద్ధగొనుచుండుట యవసరము; అట్టిశ్రద్ధను ఇండియా దొరతనమువారు తీసికొనజాలరని విషయముగూడ మీరు గుర్తెగియున్నారు. విషయమందలి సందర్భము లన్నియును, అందునై జేయబడిన విమర్శములనుగూడ వివారింప సంయుక్త రాష్ట్రములకు లెక్క నెంబు గవర్నరు గ నుండు వారే విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్షులుగ నుండి సలహానిచ్చుటకును అననమగునెడల శోక్యము కలుగజేసికొనుటకును కార్యము నిష్ఠాయించుటకును అధికారము కలిగియుండవలె ననుటయే సర్వోత్తముగ నేర్పబడిన ఇండియాదొరతనమువారు ఇండియా కార్యదర్శిగారును నిష్కాభిప్రాయులై యున్నారు. బహుశి కళాశాలలను దరకు శాఖలుగ జేర్చుకొనుటకే హిందూ విశ్వవిద్యాలయమున కధిక

కారము లేకున్నను, నిబంధనలలోబడి ఇండియాలోని యన్ని ప్రదేశములనుండి వచ్చు విద్యార్థులను దనయందు బ్రవేశపెట్టుకొనుచుండుటచే నిదికూడ యొక యధ్యక్షుని సార్వభౌమికమే యనదగి యుండును. ఇది కాశీ విశ్వవిద్యాలయము స్థానికమై యుండదు. అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమునకు గూడ యధ్యక్షులును సుంకునట్టి యారాజధాని యొక్క రైఫ్తనెంటు వర్సరుగారిచే దీనికిగూడ యధ్యక్షులుగ నుండుకొనుట యీ విశ్వవిద్యాలయమునకు బాధకరముగ నుండునట్లు స్పష్టము. ఈ ధర్మ విద్యాలయములకు నుండు నన్యోన్య సంబంధములను నిర్ణయించి, రెంటికని బ్రయోజనకరముగ నుండు తెలిగు కార్యము నిర్వహించి, రెంటియందును యోగ్యులగు నన్యోన్యసహకారభావము నభివృద్ధిపఱచుటకు మీ సమర్థులై యుండురు. ఇంతియకాక, ఇండియా దొరతనము వారిపక్షపాతియందున్న 'డిఫెండ్ అండ్ సపోర్ట్' పద్ధతి కిది యనుకూలముగ నే యున్నది.

విశ్వవిద్యాలయములో నితర కళాశాలలకు కేంద్రము విషయము ప్రధానముగ నెంచబడి వారి గురించి చాలవరకు చర్చ జరుగవచ్చుననియు, వేర్వేరు సంఘములకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయముల స్థాపించు పద్ధతి ప్రస్తుతపు రాజధానుల గౌరవానుభవ భిన్నముగ నుండుటచే, వారిగురించి యధికముగ విమర్శజరిగియున్నదనియు, అందువల్ల విశ్వవిద్యాలయము పరీక్షకముగ మాత్రముండక బోధకముగ నుండుటయును అందునండి పట్టుములను యోగ్యతా పుత్రములను పొందువారు అచ్చట మాత్రమే లభ్యములుగ నుండి పేరుపొట్ట నలభ్యములగు నున్నతాదర్శముల గ్రహించి యుండు రహస్యమును, ఆవిశ్వ విద్యాలయ స్థాపనమున నుండి గలగుట ముఖ్య హేతువులని యును, 1911 సం॥ సెప్టెంబరు 23 తేదీని సిమ్లాలో మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణసభ సమావేశమైనపుడు సభ వారితో సేనునచించి యుంటిని. పిమ్మట నామాసములోనే 27 వ తేదీని జరిగిన సభయందుగూడ నేనీ విషయమును వారికి తిరిగి జ్ఞాపకముచేసి యుంటిని. 1911 సం॥ డిసెంబరు 4 తేదీని ఢిల్లీలోని పురభవనమందు హిందూ విశ్వవిద్యాలయ యోధ్యమ ప్రచారకులు సభకూడి విషయమును జర్పించు నకసరమున గూడ, బయటి కళాశాలలను విశ్వవిద్యాలయములో కేంద్రముకొనుటకు నుండు సందర్భముల గురించి వారికి స్పష్టముగ దెలిపియుంటిని. దీనిగురించి కొన్ని మిథ్యాభిప్రాయములు జనులకును గలిగియుండుటందేని యంతవరకు వివరించి చెప్పట యవసరమైనది.

6. చందాదారుల యభిప్రాయముల కనుకూలముగ నుండుటకై దీనికి కాశీహిందూ విశ్వవిద్యాలయమునా పేరు తెట్టుట కంగీకరించిరి. దీనియందు మతమునకు సంబంధించిన పరీక్ష యేమియును నుండదు. హిందువులతోపాటుగ తక్కిన సంఘములకు సంబంధించిన విద్యార్థులుగూడ దీనియందు బ్రవేశించుటకు ిలువరు. హిందూమతవిషయక బోధన వినుట కాని, మతాచారముల నవలంబించుటకాని, హిందువులకు దప్ప మరి యెవరికిని నవసరములుగ నుండవు. మరియు విశ్వవిద్యాలయమునందే విద్యార్థులు నివసించుచు, విద్య నభ్యసించుచుండురు.

7. వై విషయము లన్నియు, విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమున గోరువారు ముందుగ నంగీకరింపవలసిన పరతులై యున్నవి; వీనినంగీకరించిననే కాని, నిర్మాణవిషయమున నవసరములగు నకసరముల సేర్పరచుటకు నిలులేదు. విశ్వవిద్యాలయము యొక్కయు, దీనితో నెవరికి సన్నిహితముగు సంబంధముండుట యధ్యక్షులసహాయంతో యట్టిదొరతనము వారియొక్కయు శ్రేయస్సును మదిమికుకొని వైమరకు లేస్తరుపలకెట్లు కమిటీవారు గ్రహించుకొని యాంకించుచున్నాను. చందాదారులలో గొందరభిలషించుచుండెడివి దీనియందు లేకున్నను, ఆరంభమందనే వలకు దుస్సాధ్యముగ దోచినట్టియు 1902 సం॥ తీర్పు యూనివర్సిటీ కమిషనువారు నిరాకరించినట్టియు నొకయాదర్శము వీరకలన సిద్ధించగలదు. కమిటీవా వీరకలన సంకీర్ణంబు చేసి, విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుట యందలి వివరములను బరిష్కరింప వచ్చును. 1911 తేదీ మే 26 తేదీని అలహాబాదులోనుండి, యచ్చట మనతో నావిషయములను జర్పింప సంసిద్ధులై యుండురు. విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమును గూర్చిన యీవిషయముల చిత్తుబిల్లుగను నిబంధనల రూపముగను తయారు చేసి వారియెదుట తెట్టువరకును, ఇండియా కార్యదర్శి గారు ఈవిషయమున ననుకూలపటి తీర్మానమును నిలుపుచేసికొని యున్నానని నేనెదుట చెబువలసి యున్నది.

విశ్వవిద్యాలయ విషయమున నేలైన దృష్టికరముగ పద్ధతి యేర్పడినచో, దొరతనము వారు దీనికి సహాయముగ ను

దారముగు నార్థిక ప్రధానము (గ్రాంటు) నొసంగి దీనియందు దనుకుండు శ్రద్ధను గనుపరచుట కంతయు సంకల్పించురు. ఇండియా కార్యదర్శి గారికిని ఇండియా దొరతనము వారికిని స్థానిక ప్రభుత్వము వారికిని ఒక్కటేయుద్దేశ్యము కలదు. అది యేదన, జయప్రదముగ బరిగణింపదగిన మార్గమున నీనూతనోద్యమము నుపక్రమించు కట్లు మీతో గోడ్డుకుటయును అట్లు చేయుటలో ఇండియాదేశపు పురోవృద్ధిని గోరు వాండరును సర్విద్యాలయమున నవశ్యమనియించు నుత్సాహమును జనుల యందు వ్యాపింపజేసి దానినిభివృద్ధి చేయుటయు నైయున్నవి.

గుంటూరుసభ.

ఆనరబిల్ శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి యుపన్యాసము.

(మాచిలేఖకుల యెద్దనుండి.)

హిందూదేశ సేవకసంఘ సభ్యులలోనొకరును, చెన్నపురి కానకనిర్మాణ సభ్యులనునగు గౌ. వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రి. బి. ఎ. ఎస్. టి. గారు 21 తేదీన మాపురమందలి టవును హౌస్సులలో "రాష్ట్రీయ, జాతీయ, ఆదర్శములు" అను విషయమునుగూర్చి యుపన్యాసించిరి. దాని సారాంశ మిచ్చట చెబుచున్నాము:—

ఆర్యులారా! నా కోరికమీదనేకొండ వెంకటప్పయ్యగారు నియమించిన విషయమునుగూర్చి యుపన్యాసంప పూనుకొన్నాడను. నాకోరికవై నియమింపబడిన, విషయమే యెవను మీరునన్న ఆదర్శముతో విందురని తలంచుచున్నాడను. నా అభిప్రాయమును మీకు తెలుపుటకును, మీ యుద్దేశములనే గ్రహించుటకును, నే చచ్చియున్నాడనుగాని, నాయుద్దేశములకు మిమ్ముల డివ్యుడను నాకలేదు. నేను హిందూదేశ సేవకసంఘ సభ్యుడను. వర్ణశాఖ భేదములను బాటింపక హైందవసోదరుల నందరికీయును సేవచేయుటకై ప్రమాణము చేసినాడను. అట్టి యాదర్శముగలిగిన నా అభిప్రాయములు పక్షపాత ప్రేరేపములయినవని గ్రహింపబడుటకు నేనిచ్చగింపను. నే నిదివఱకుచెప్పిన కొన్ని విషయములవలన అట్టిచేరము నావై నాకోరింపవలయుటకే యీ సాయం కాలము మీయెదుట నుపన్యాసంప పూనుకున్నాడను. మీతో అన్ని విషయములందును నేనేకీ భవించు కున్నను, విద్యార్థులయిన మీరు పరమత సహనమునుగలిగి నన్ను ఆదరింతురని కోరుచున్నాడను.

కొంతకాలము క్రిందట ఇండియను రివ్యూ పత్రికలో పట్టికల్గ సర్వీసు కమిషను సంబంధమున ఆంధ్రోద్యమమును గూర్చి నాభావములకొన్ని డిలీని చెబుటకు తలపెట్టించినది. కడచిన రెండు మూడు దినములలో తద్విషయములు మరల మరల జ్ఞప్తికి దేబడినవి. అందువై నా వెనుకటి అభిప్రాయమును విమర్శించుకొని యీ విమర్శనా సారాంశములను మీకు వినుపించుకొనుచున్నాడను. నాయుద్దేశమునకు గాంధీర్యమైన పేరిటెలిగిగాని నా యుద్దేశము ఆంధ్రరాష్ట్రము వాంఛనియమా, కాదా? ఇదియే ప్రస్తుతాంశము కాని యీ విషయమును గూర్చి యుపన్యాసించుటకు పూర్వము జాతీయాదర్శమునుగూర్చి కొంత చెప్పవలసియున్నది. హైందవులమైన మన మందఱమును కాలక్రమమున నేకజాతీయతను బొందవలయుననియే మన యాదర్శమును, గోరికయునైయున్నది. ఈ దేశమున నివసించుచుండిన మనము యెడవలెక్కడను నేకజాతీయతను బొందియుండలేదు. ఇది ప్రథమవిషయము. కొన్ని పండుగలు మొదలగువాని విషయములన్న మన మిదివఱకు వివిధ సంఘములుగ విడివడి ప్రత్యేకపు వ్యక్తులుగ ప్రకటించుకొనుచుంటిమి కాని బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమున జాతిమత భాషభేదములగుల మన సంఘములన్నియునేక జాతీయతను బొందవలయునను సామాన్యభావము గలిగియున్నవని మనము చూడగలము. ఒకవిధమైన ప్రభుత్వమును, నొకవిధమైన నాగరకతయు గలిగియున్నాము. మన ప్రాచీన నాగరకమును వీనితో సమ్మేళనము కావచ్చును. ఈ మూడు శక్తులు నేకభవించి పనిచేయుచున్నవని మనమందఱము నెఱుగుదుము. వీనికి మనము భిన్నము గలిగింపగూడదు. ఇది ప్రస్తుత విషయమునకు ఉపాధ్యాయము.

ఆర్యులారా! ఇప్పటి జాతీయోద్యమము నొప్పు కష్టముల నెదుర్కొనవలసియున్నది. వివిధ రాష్ట్రములను విభజింపబడిన పలుజాతులు తామెక్క జాతివారసుని తలంచుట లేదు. బంగాళీలు తమజాతి గౌరవమును పురస్కరించుకొని ఆస్సామువారితో కలసిమెలసి యుండకపోవుటచే ఆస్సామీలు, బంగాళీలు తమదేశమునుండి వెడలగొట్టకలయునని

ప్రయత్నించుచున్నారు. బీహారు, పశ్చిమోత్తర రాష్ట్రము, వారును బంగాళీల యెడల నిట్టి యభిప్రాయమునే గలిగియున్నారు. పశ్చిమోత్తర రాష్ట్ర నాయకుడైన మదనమోహన మాల్యగారు యిట్టి యభిప్రాయమునకు బ్రోత్సాహమును గలిగించినాడని బంగాళీలు ఆయనను ద్వేషించుచుండురు. అంతేకాదు విద్యును మున్నగుగా గ్రహించిన బంగాళీలు తమ ధర్మమును గుర్తెగక ఇండియాలో నితర సంఘముల యెడల వర్తించియుండ నందున యీభావ మంకురించినదని నా అభిప్రాయము.

పశ్చిమ యిండియాలో మహారాష్ట్రీయును, బొంబాయి రాజధానిలోని గుజరాతి కన్నడ జాతుల విషయమున నిటులనే ప్రవర్తించి యుండుటచే వారును ద్వేషింపబడుచున్నారు. భర్తాసరు కాలేజిలో కన్నడ విద్యార్థులకును, మహారాష్ట్రీ విద్యార్థులకును గల వైషమ్యములు దీనివల్లనే కలిగినవి. మహానీయులయిన తిలక్కు, రానెడె గోఖలేలకు జన్మస్థానమైన మహారాష్ట్రీలు పరాయణులగ నెంచబడుచున్నారు. అంతర రాష్ట్రీయ భావము లీవిధముగ నున్నవి. దీనిని గూర్చి మన మందఱమును జింతిల్లవలసినదె. ఇక ఆరవవారిని గూర్చి విచారించెము. ఈ రాజధానిలో నింగ్లీషుభాష వీరికి ముందర్పి యుండుటచే వారు మీ దేశములకువచ్చుచున్నారు. మైనూరు తిరువాన్కూరు, బ్హదేశములవారును ఆరవవారిని ద్రవ్యాపహృతైన చోరులుగ నెంచుచున్నారు. ఈ విధముగ ఆరవ, బంగాళీ, మహారాష్ట్రీజాతులవారు తక్కిన వారియొక్క అనిష్టమునకుఁ బాత్రులైయున్నారు. ఈ ద్వేష భావము అక్రమమైన దని నా అభిప్రాయముకాదు. ఆస్సామీలు మొదలగు జనులలో ద్వేషభావము అంతరింప జేయుటకు బంగాళీయులు మున్నగువారి వర్తనము సహితము కొంతవఱకు కారణము కాదని నా అభిప్రాయము కాదు.

కాని వివిధ సంఘములవారు అన్యోన్య మైత్రిలేకపోగా ద్వేషభావమును సహితము వహించుట మనము చూచుచున్నాము. తమతమ రాజధానులలో తమ న్యాయతః రావలసిన యుద్దోగనిపదములు యితర రాజధానులవారు అనుభవించి పోవుచున్నారను భావ మొక్కటియెకాను. మన జాతీయతకు నితర ప్రతిబంధములు గలవు. ఉత్తర హిందూస్థానములో హిందూ మహమ్మదీయులకు గల వైషమ్యములను జూడుదు. హిందూ మహమ్మదీయసమస్య హైందవరాజ్య తండ్రిజ్ఞులను దల్లడింప జేయుచున్నది. ఉత్తర హిందూస్థానములో నీ సమస్య యెంత తీక్షణముగనున్నదో దాక్షిణాత్యులమైన మదరాసీయులకు బోధపడదు. మన కేబాధకములు లేవు. ఈ వైషమ్యములు యే పర్యవసానముల కీడ్చునో మన మూహింప జాలకున్నాము. మన హైందవనాయకులు తమ మేధస్సు సంపత్తునంతయు నుపయోగించియు నీ సమస్యలకు పూర్ణమైన చికిత్సల నూహింపజాలకున్నారు. పంజాబుపశ్చిమోత్తరరాష్ట్రీ స్థితిగతులు మన నాయకులకు నిరాశ పుట్టించుచున్నది. అచ్చటచ్చట ఈ సమస్యల చిక్కువిప్పటకు యెన్ని సందర్భగ దేశములు గడువలసియుండునో తెలియదు. బంగాళములో నిది మిక్కిలి తీక్షణముగ నున్నది. అచ్చటచ్చట మన రాజధానిలో హిందూ మహమ్మదీయులకు కలహములు జరుగుచున్నను నీ సమస్య మన మద్రాసీయులకు అంత బాధకరమైనది గాదు. హిందూ మహమ్మదీయసంఘములు వ్యక్తిపురుషులవలనే అన్యోన్య ద్వేషభావమును అపనమృతమును గలిగియున్నది. ఒక దృష్టాంతముచే దీనిని ఋజువుపరచెదను. కల్యాణాలా విద్యార్థులగు మహమ్మదీయులు, పరీక్షకులు విశేషము హైందవులగుటచే, తాము వృద్ధికి రాజాలకున్నామని మహమ్మదీయ పుత్రికలకు వ్రాయుచున్నారు. (నశేషము.)

ఆంధ్ర సేవక సంఘము.

గుంటూరునుండి ఒక రిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— ఆంధ్ర సేవకసంఘ మొకటి స్థాపింపవలయునని కడచిన ద్వీతీయాంధ్ర మహాజనసభలో తీర్మానింపబడినది. దాని కొరకై ఆంధ్రనిధినికట్టి స్థాపించి అందునకై పదివేల రూపాయలు చందాలు వాగ్దానములగుబడినవి. ఆంధ్రదేశమునకు సేవజేయుటకై కొందరు యువకులు సిద్ధముగనున్నారు. ఆంధ్రదేశపురోభివృద్ధికి ప్రత్యేకముగ నొకసంఘ మేర్పడుట యవశ్యకమని నొక్కివక్కాణింపబనిలేదు. హిందూదేశ సేవకసంఘమే యీపనిచేయగూడదాయని గొందరికి సందియము గలుగవచ్చును. కాని చెన్నపురి సంఘమున కధ్యక్షుడైన ఆనరబిల్ వి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు "ఇండియన్ రివ్యూ" అను మాసపత్రికలో ఆంధ్రోద్యమ మహాయర్యమైన

దనియు, నాని శ్రీమదుని శ్రీమదేవిగారి కేళిమహాను
పదవియు, సామాన్య గ్రామీణ వారిపైను తామువ్రాసిన
దానికిది యథామతముగా వ్రాసినది. అందులకు పదముల
యథామతముగా వ్రాసినది. ఏది యెటులున్నను
గోఖలే సంఘమువారికి ఆంధ్రరాష్ట్ర దగ్గరకుకొరకై పనిచే
యుట ఇష్టముననుకూలముగా వ్రాసినది. ఇట్టి తరు
ణులలో మన మూరకుండిన లాభ మిమందులయు
గలుగజాలదు. ఆంధ్రదేశమునకు సంబంధించిన ప్రత్యేకపు
కొరతలను తీర్చుటకు వేరొక సంఘముండి తీరవ
లయును. ఆంధ్రరాష్ట్రదగ్గరను జనులలో వ్యాపింపజేయు
టకు సమితులు స్థాపించవలయునని రాష్ట్రాధికారులనున్నది.
అది సమకాలికులైన కాలమంతయు దేశసేవకై పనిచేయుటకు
కంకణము కట్టుకొనిన యువజనులే యీపని నేరవేర్చుకలరు.
ఇతరులకు ప్రవోదించుట విధులతోడనే కాలమంతయు సరి
పోవును. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము మనకు శిష్యులలో సఫల
ము గావలయును. ఆంధ్రులకున్న విద్య అప్పుడుగాని వలసి
నన్నేక లభింపజేరదు. మధ్యపరగతాల కొక విశ్వవిద్యాలయ
గా నుండుట యల్పములు జరుగుచున్నవి. ఆంధ్రదేశమున
కందు కొనగలమాడదు? ఈ యల్పములన్నియు సఫలముగలుగుటకు
స్వాధ్యాయముచేసి తమ జీవితమున దేశసేవకై సమర్థులైతేము
సంసిద్ధులైన ఆంధ్రయువకులు పనిచేయవలసి యున్నారు. ఆం
ధ్ర సంఘములో ఇప్పటికిని గోఖలేగారి మహామహాను గాన
రాడు. కాని అటువంటి మహామహాను దురదయించువరకు
మనము వేచియుండవలసిన యవసరములేదు. ఆంధ్రులలో గా
జకీయ పరిజ్ఞానముగల యువభవజనులవలన సలహాలిచ్చి
ఆంధ్రసేవకులు పని చేసినచో నాంధ్రాభ్యుదయమునకు కొంత
తోడ్పడినవారగుదురు. ఆంధ్రరాష్ట్ర మెటుల ప్రాంతంబు జాతీ
యకు భంగకరము కానేరదు? ఆంధ్రసేవక సంఘమును ప్రాం
దవసేవక సంఘాభివృద్ధికి భంగకరము కానేరదు. కొంతమంది
యువజనులు ఆంధ్రసంఘములో జేరను వచ్చును. మరికొందరు
గోఖలేగారి సంఘములోను చేరవచ్చును. కావున వృథావాద
ముల కెడమియ్యక రెండుసంఘములు దేశాభివృద్ధికి ముఖ్య
సాధనములని గమనించి ఆంధ్రసేవకసంఘము త్వరలో నేర్పా
టుగావించి ఆంధ్రుల యభివృద్ధికి సందరుస సాయము చేయు
దురుగాక.

II

చట్టి సరసింహారావుగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.
ఈనెల 18 తేదీ సాయంకాలము మాడున్న రగింటలకు
తెజవాడ రామమోహను లైబ్రరీహాలులో నిసభకూడెను.
అందునచ్చిన సభ్యులసంఖ్య పదిమంది. ఆంధ్రోద్యమముపై
నభిరుచికలవారు వెక్కొండు గుంటూరు, చందూరు, తెజవాడ
నుండి వచ్చియుండిరి. హిందూదేశ సేవకసంఘము వారిరువురు
వచ్చియుండిరి. నిన్ను నోమొన్న నో వద్దాండునుండి వచ్చియున్న
ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ రావుగారు సభనలంకరించిరి. గూ
డూరు రామచంద్రరావుగారు వచ్చియుండిరి. నేనును జల్లి
యుంటిని. అచ్చటితీర్మానముల చదువు లీవరకే ప్రతికాము
ఖంబున చదివితీరిగా! అందలి చివరదగు ఆంధ్రసేవక సంఘ
తీర్మానము చక్కగా చర్చించబడినది. దీనిని చర్చించుటకు
పూర్వము, సభలోనివారందఱు వారియుద్దేశముల తెలియజేసిన
వచ్చునని నెలవొసంగిరి. అంత సభలో గురుగునారంభ
మయ్యెను. వెక్కొండు వెక్కొండు అభిప్రాయములు వెలివిచ్చిరి.
“ఎవరు పనిచేయుచున్న వారే ఆపదవని కొద్దిగోజులలో బాంధ
నగుననియు,” నొకరు నడిచిరి. మరికొందరు ప్రముఖులు! ప్రత్యే
కము సేవకసంఘ మెందుకనియు హిందూదేశ సేవకసంఘము
వారి ప్రధానసాధనమునకు కొంతమంది తెలుగువారిని పంపి తమను
గజిపి మరల వారిని మనకిచ్చివేయునట్లు నొడంబడికచేసికొని
పనిచేసిన వాగుండననియు, మున్నగు యుక్తులతో తంతునడిచిరి.
ప్రస్తుతము మనకు ప్రత్యేకముగా సేవక సంఘము
నేర్పాటుచేసి నిర్వహించుటకు తగిన సాధనసంపత్తి లేదనియు
దీనికై వెద్ద మొత్తముండువలెననియు, మిగులవిలువగల ప్రత్యేకభాం
దాగరముండువలెననియు, నిదిక ప్రత్యేకమైనదనియు, నుడిచిరి. మరి
కొందరు అంతయెత్తులో మనకిప్పుడవసరము లేదనియు, దానికి
గ్రామ్య గోష్ఠి యుండవలెననియు, క్రీడు మొదలగు కొన్ని
నిబంధనలకు లోబడి యుండవలెననియు, చందాల వసూలు
చేయుట, అచ్చటచ్చట సమాజము లేర్పరుచుట, విద్యావిషయ
సంబంధముగు సంగతులు ప్రజలకు చెప్పట యిచ్చుట వ్యవహార
ము లన్నియు, ముఖ్యముగా తెలుగుననే జరుగవలసి యుం
డును గనుక, ఎక్కడ ప్రత్యేకతలవినవారే చేర నవశ్యములేద
నియు చెప్పిరి. కొందరు, హిందూదేశ సమితికై ప్రత్యేకసేవకసంఘము

వలన మనకు లాభములేదనియు, అదిగాక వారు రాష్ట్రవిషయము
యందు వలదనువాడును, వారికి కాలము చాలదనియు, ఆంధ్ర
సేవక సంఘము పని కొంతవరకు అజీ అయినను ముఖ్యముగా
ఆంధ్ర రాష్ట్ర విషయము జనులకు బోధజేసి వారి అవకూల
ములను ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేయ వలసి యందుననియు
నుడిచిరి. ఒకరు మేము దేశ సేవకులమనియు, ఆంధ్రదేశము
హిందూదేశమున నొకభాగమనియు, ఆంధ్రదేశసేవక మనకు
సరమై యున్నదనియు, మేమును మీకు తగిన సహాయము చేసె
దమనియు, అందులకై వచ్చితిమనియు, మీ విద్యార్థుల తప్పకు
చేసి మరల నిచ్చుటకు ఆదేశము యుండక పోవచ్చుననియు,
ప్రత్యేకముగా మిగతా సేవకసంఘ మనవరములేదనియు,
అయినను ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రశ్న లేనియెడల మీ మా అభిప్రాయము
లోకమే అనియు, హిందూదేశమున భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర
విభజన వనసరమని నేనుమట్లుకు నమ్ముచున్నాననియు,
నేనును సంఘాభిప్రాయ మెట్లుండునో వారు తెలియ
దనియు, దాని అభిప్రాయము కూడదనియు, మున్నగు సంగ
తుల నెలవిచ్చివారు. ఇంకొకరు, పిరుచెప్పిన విషయమే మన
లను మొదల నేటు సేవకసంఘమేర్పాటుచేసికొందని బోధించు
చున్నదనియు, నేటు సేవకసంఘము లేకున్న కార్యము నేర
వేరుట చాల కష్టపాధ్యమనియు వచించిరి. ఆంధ్రదేశ సేవక
సంఘముయొక్క యుద్దేశ్యము హిందూదేశమున కంతకు సేవ
చేయవలయునని కాదనియు, అటులచేయలేదనియు, లేమలోప
ముల నడచించుకొనుటకేయనియు, ఆంధ్రరాష్ట్రముపై భిన్నా
భిప్రాయాలందియును దీర్చి ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమమునకు మున్న
ఖులగునట్లు చేయవలయుననియు, ఇందుకు హిందూదేశ
సేవకసంఘ విప్లవపదవినియు, ఇది స్వలింగత్రయముగా నుండవలె
ననియు, నొకరు చెప్పిరి. అన్ని తీర్మానములు లిప్తలో జరిగినవి.
ఏమి చేయుటకును తోచకుండెను. సభ అమితోత్సాహ భరి
తమైయుండె. అటుగంటలకు వేలొకసభ, ఆంధ్రులలో జరుగ
వలసియుండె. హాలు విడిచివెట్టవలసియుండె. చాలాతీర్మాన
ములు చేయవలసియుండె. కాలములేకుండె. సభమగించవలె
నని సభ్యులొకరులేతోచుండెరి. కొందరులేచిపోజూచుచుండిరి.
వేటుసభకూడ నున్నందున తుదకు, ఆంధ్రసేవక సంఘమునకు
నిబంధనల నేర్పాటుచేయుటకై ముగ్గుర నేర్పాటుగావించిరి.
ఒకకార్యమునెత్తిన వసించవలసి వచ్చినపుడు గదా దానిభార
మెంతో తోచును! లోకములో నడువబడునది యొకటియు,
నడిచెడికర్త యొకడును నుండవలెకదా! రెండునులేని కార్య
మెటు చేయును. ఒకటుండి రెండవది లేకున్న నిష్ఫలమో
జను. ఆంధ్రసేవక సంఘమును నడిచెడికర్త ఒకడుండవల
యును. తరువాత సంఘముండవలయును. రెండును త్వరలో
నేర్పడుటకు నీశ్వరుని ప్రార్థించు చున్నాడను.

గుంటూరు మండలము.

రయితలకల్పములు.

(ఒకరయితలకల్ప (వాయుబడినది.)

గుంటూరుజిల్లాలో నక్కడక్కడ వర్షములుతురిసి
పంపుచుండెను. మెరకతాలకాలన్నియు వర్షమును కొరకు
చున్నది. ఇంతవరకు తగినవర్షములేదు. ఇప్పటికే కాల మతిక్ర
మించినది. ఇకనైనవర్షములు బాగుగగురియదేని జూచుము
గూడ సంభవించవచ్చునని గమలు భయపడుచున్నారు.
కృష్ణానదీతీరకై ద్రోణాభూముల విషయమైన యిప్పుం
దులు యథాప్రకారమున్నవి మండలసభలోని యువభాగ్య
ములు రయితల విషయములు కాననరాగ్రామ సభ్యులప్రశ్నలు
ప్రతికలలో బ్రదుకించువ్యాసములు అరణ్యగోదనము లగు
చున్నవి. ప్రజలుపొలుసులకు నీరులేక చిక్కుపడుచున్నారు.
కృష్ణ పూర్వముగ వారుచున్నది. జలము సమృద్ధిగామిగుగు
చున్నది. ప్రజలు వరమిచ్చినను పూజార్థ నరమిచ్చుటలేదు.
దేవుడుకృష్ణునిండు నీరునిచ్చినను ఇంజనీరులమూత్రము రయ
తలకునీరు సక్రమముగనిచ్చుటలేదు. కృష్ణవరదజుచ్చి సమృ
ద్ధిగ నీరుపారుచున్నదే రయితలకు కావలసినంత నీరుయ్యలేక
పోయిరని ముందు కృష్ణలో నీరుకొరకప్పు డెటులనియ్యగలరో
తెలియకున్నది.
మొన్నటిదినము మండ వెంకయ్యగారి రిక్కడివచ్చి,
కలెక్టరుగారిని దర్శించి, యెండిపోవుచున్న తనతాలూకు క్రి
రంగపురకాల్యుండి యే తిరగతిభూములను స్వయముగ
కూడుడని కలెక్టరుగారితో మనవిచేసితిమనియు, వారందుకు
సంగీతించలేదనియు, వామరునాడే బాపట్ల మోటారువారిద
బోయినదనియు నామోటారు బోయినరోడ్డుకును వారినిజూడు

డనికొరక. భూమికిని మొలమాకముమాత్ర మున్నదనియు,
సదరురోడ్డునుండి వందమాడిగ్రామముకు రోడ్డున్నదనియు
నాతోచెప్పినారు. వాగానంగతి నాతోచెప్పినప్పుడు కండ్ల
వెంట నీరువచ్చినది. ఏ ప్రయములేకపోయిన వీరికి యాదుద్రా
యించుకుండును? పొలముజూరుటకు వీలుండియు కలెక్టరు
గారు సదరుపొలమును స్వయముగా జూడకుండుట,
యగులతో చచ్చిన యము. క్రొత్తతూములీ కాలకు
కమర్చినది నిరుటిసంకల్పరమేదు. నిరుటిసంకల్పరమే రయితల
మొరనాలకించి యింజనీరుగారు గారి కలెక్టరుగారు గాని సర
కు. కాల్యుండి భూములు వారికి నమర్చబడిన. తూములు
జూచి యవి నడచించుకల్గరా లేదాయని యాలోచించియున్న
యెడల నీసంకల్పర మియ్యకై లేకుండి యుండును.
ఇంజనీరు లట్లొకచోరగారు తూములు తీసివేసినపుణ్య
ము మాత్రము కట్టుకొని నాలులెరుణమందు నెలవుమోద
పోయినారు. కాన వారుచేసినవెరువులు కండ్లారజూచు భాగ్య
మువారికి లభించినదికాదు. దరిమిలాకచ్చిన యెక్కువట్టు
గాంజనీరు దేవిస్సుగారును, అసిష్టాంటు యింజనీరుగారును
స్వల్లో పొడవుకైకై కాలముగడిపినారు. లట్లొకగారు చేసిన
పద్ధతులు చాగుండలేదనియు నవి సరవరాకాలసి యున్నవని
యు మొదలయిన సంగతులు క్రిరంగపురం కాల్యవిషయమై
నూపురిం టెండింగు యింజనీరుగారికి దేవిస్సుచోరగారు రిహార్డు
చేసినట్లును, వారందున కంకరించినట్లును, లట్లొకచోరగారు
దానిని రికార్డుచేసినదియు వదలతిగలిగియున్నది. ఇదే విజయ
యిన నింతకంటె శోచనీయమగు సంగతియిందురు.
నిరుడుసంకల్పరము పండినను పండకపోయినను పొల
ములు సేవ్యమయినమాట వాస్తవమేగాని యది యెట్లుజరిగినదో
దేవునికేయిరుక. రయితలకే యెరుక. లట్లొకచోరగారు తాము
చేసినదే క్రమమయినదని పట్టుపట్టియుండవలెను రయితలకలి
యభోగలియే. వారొకయంశమైనను దిగునట్లులేదు. రయ
తులయిక్కట్లు తీర్చునట్లులేదు. తాము మాడవలయునని వెళ్లిన
పుడులట్లొకచోర వారు దృవమియ్యలేదనియుకూడ వెంకయ్య
గారుచెప్పినారు. నేనువారి దృవమునకు వెళ్లవలయుననుకొం
టనిగాని వాకుదృవ మిచ్చెదరోలేదో, యను సందియముచేత
నట్లానర్చుటకు నాకుభోగ్యము గలుగుటలేదు. అయినను వారి
కొకయు తీరము వ్రాసివారు. నుముఖులయిన యెడల మట్లాడ
దలచినాను.
క్రిరంగపురము వ్రాంచికాల్య గుంటూరుకు తొమ్మిది
మైళ్లలో నున్నది. అది బాపట్లకు బోవురోడ్డుకు సమీపము,
కలెక్టరుగారి కేకనాలు బాపట్లకు పొన్నూరుకును బోవు
చునే యుందురు. దానికిండి పొలములకు నీరు గావలసినంత
లేదనియు పంటలు తగ్గిపోయినవనియు నిరుటి సంకల్పరము
నీసంకల్పరమునుగూడ రయితలు మొరలిచుచున్నారు. ఇట్టివి
మాడకపోయిన వీరిజిల్లాసభ్యులు మెందుకో తెలియకున్నది.
గవర్న మెంటు వారిక్కడ భత్తిమిచ్చి పర్యటనము జేయుచు
నుట జవలయిబ్బందులు వారికితిగతులు గను గొనుటకుగాని
వారికి డబ్బెక్కువ నుండి యెటులనో వ్యయవెట్ట వలయునని
కాదు. లట్లొకచోరగారు చేసినపని తాముమాచి ప్రయో
జనము లేదేమోయని మాకలెక్టరుగారుహించిరేమో? ఏకాభా
ధికారులున్నను వారిపనులు మాచి యవసర మయిన సరరించు
పనియెవరది? జిల్లాకు బ్రభువుగానున్న కలెక్టరుగారిదే కదా?
అన్న భావలవిడ కలెక్టర్ల కధికార మిచ్చినది ప్రజలసా
కర్యమునిమిత్తము గదా? ప్రజల మేరలు వారే వివకభోయిన
దిక్కెక్కరు? నలులయిక్కట్లు ఎటులతిరుగు? ఇంకనైన
కలెక్టరుగారు స్వయముగ మాచిరయితల కష్టములు తొల
గించెదరుగాక!

అనంతపురము రు. 40,200; కర్ణాట 44,775; చిత్తూరు
55,530; కడప 59,720; గంగాం 92,880; గోదావరి 81,000;
గుంటూరు 87, 690; కొడగట్టు 21,510; కర్నూలు 42,285;
కల్లూరు 52,060; విశాఖపట్నం 1,07,205; మొత్తము 678,585;
2 మెట్టాలు. అనంతపురం 36,000; కర్ణాట 37,000;
చిత్తూరు 47,000; కడప 32,000; గంగాం 35,000; కొడగట్టు
19,000; కర్నూలు 41,000; కల్లూరు 25,000; విశాఖపట్నం
41,000; మొత్తము 314,000.

ఆంధ్రపత్రిక.

ఆంధ్రదేశము సం॥ ఆషాఢ బ ౧౫

గురువారము.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయము.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయమును గురించిన సర్వ హక్కులను బట్టరుగారి ప్రచురణము హైందవుల కాశాభంగమును గలిగించుట విశ్వయంబైనను హిందూ దేశ పరిపాలకుల నిరంకుశాభిమాన స్వభావ మనుభవవేద్యమైన హైందవుల కాశ్చర్యమును గలిగించినది. ఇతర దేశములందు బట్టరుగారి నిర్ణయములు విపరీతముగా దోచుట సహజము. కాని సకల వ్యవస్థలకును పాలకుల ముద్రాము ప్రాణముగ నున్న హిందూ దేశమునా దట్టి నిర్ణయములు విపరీతముగ నుండజాలవు. శంఖమున బడినగాని తీర్థముగాదు. నివేదనైన కాని ప్రసాదముగాదు. సర్కారుముద్రలేని విద్యుత్తమి విలువగలదా? హిందూ విశ్వవిద్యాలయ మిచ్చెడి పట్టాలు విలువను గలిగియుండుటకు సర్కారుముద్ర గావలయును. ముద్రకై విశ్వవిద్యాలయాధికారమంతయును పాలకుల స్వాధీనమునందుంచవలయును. పాలకుల కీచిరయములందు విపరీతమేమియును స్ఫురించుట కలంబివాద. కాని కన్నులను విప్పిచూచెడి హైందవులకు బట్టరుగారి నిర్ణయములు విపరీతముగ దోచుచున్నవి.

అవిదీనెంటుమృగాడు కాశీ నగరమునందు పదునాల్గవ పూర్వ మొక కళాశాలను స్థాపించిరి. కళాశాలను బట్టరుకు గల కారణము హిందువులకు హిందూ విజ్ఞానమునా దభిరుచి గల్గించుటయును, దేశభక్తిని రాజభక్తిని బెంపొందించుటయును, గుణశీలములను గాపాడి పోషించుటయును నని బీసెంటుమృగాడు తెలిపి యుండిరి. ఆ యుద్దేశము లెంతవరకు సఫలములైనది సర్వత్ర తెలిసి యున్నది. ప్రస్తుత మాఝిషయమును విమర్శించుట యవసరము. బీసెంటుమృగాడు కాశీయందు విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించవలయు నని సంకల్పించి హిందూ దేశమునందును నిర్మాణమునందును కృషిచేసి సానుభూతిని గడించెడి. మహమ్మదీయులు విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించవలయునని ఆసమయమునందు యత్నములను జేయుచుండిరి. హిందవులకును విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించవలయునని సంకల్ప మొనరించినపుడు బీసెంటుమృగాడు వాగ్దానములతో నేకీభవించి ఆత్యాదరముతో స్వయముగ బెంచి పోషించిన కాశీకళాశాలను విశ్వవిద్యాలయ స్థాపకుల యధీనము చేసెను. ఇప్పుడు దర్భంగ మహారాజుగారును మదన మోహనమాలవ్యగారును నికార్యసాధనమున కుపక్రమించిరి. మింగోళికింజి ప్రభువులు విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునందు దమ సానుభూతిని తెలిపిరి. పాలకులు పరిలక్షల సూక్ష్మములైనను సుమాలద్రవ్యము లేనిది విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణ విషయమును యోచించుటకు వీలులేదని తెలిపిరి. హిందవులు తామహముతో విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమునకై ద్రవ్యము నుదారస్వభావముతో నిచ్చిరి. పరిలక్షలు సూక్ష్మములు చందాలుగ వేయబడినవి. ఇప్పుడు పరిలక్షలు సమూలై నది. విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటకై తగిన కట్టుబాటులను జేయుట యవసరము. ఆట్లుబాటులపై విశ్వవిద్యాలయము యొక్క యుపయోగ మాధారపడియున్నది.

అవి సంకుచితములైన విశ్వవిద్యాలయోపయోగ మాసన్న గిలుచు; విశాలములైన విశ్వవిద్యాలయోపయోగము విశాలముగను. కాశీనగరమునకు వెలుపలనున్న కళాశాలలు హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు శాఖలుగ నుండజాలవని పాలకులొక నియమమును జేసిరి. ఆనియమము విశ్వవిద్యాలయ స్థాపకుల యత్సాహమునకు భంగమును గలిగించినది. విశ్వవిద్యాలయోపయోగమును తగ్గించినది. మహమ్మదీయ సోదరు లప్పుడె యీ ప్రయత్నములు నిరుపయోగములని గ్రహించి నిరాశ ను జెందిరి.

హిందూ మహాజనులు సహజమైన స్వల్పసంతుప్త భావముతో నానియమమునకు బడి కార్యాచరణమునకు బూనుకొనిరి. మదన మోహన మాలవ్యగారు “చెమటేరమును బాగు చేయవలయును” అని ఆసమయమునందె చెప్పి యుండిరి. కాని ఆస్వల్పభిక్షతోనే సంతృప్తులై పరమోత్సాహముతో పాటుపడిరి. వలయుద్రవ్యమును సమీకరించిరి. ఇప్పుడు పాలకులు విద్యాధికారియైన బట్టరుగారిద్వారా దర్భంగమహారాజు గారికి దమ యుద్దేశమును తెలిపిరి. దానిని జదివి విచారించినవారలకు సుపూర్ణాశాభంగము గలుగుట నిశ్చయము. విశ్వవిద్యాలయమునకు ముఖ్యాధికారి (ఛాన్సలరు) సంయుక్త రాష్ట్రపాలకు లందునలులు నియమింపబడినది. విశ్వవిద్యాలయ స్థాపకు, వ్యవస్థలకు, నిర్ణయములకు, నియమములకు మొదటి ముద్ర సర్కారుదిగ నుండవలయును. చిన్న పను లన్నియును స్థాపకులు నియమించు కార్యనిర్వాహకుల యధీనమునా నుండవచ్చును. హిందూవిశ్వవిద్యాలయము పాలకుల యధీనమునం నుండవలయును.

ప్రజలు పరిలక్షలను జమచేయవలయును. పాలకులు ద్రవ్యవ్యయ క్రమమును నిర్ణయించవలయును. స్థాపకులు హిందూవిజ్ఞానమును, జాతీయధర్మములను, దేశభిమానమును, మత ధర్మములను విద్యాశిక్షణముతోని ప్రధానాంగములనుగ గ్రహించి దేశభ్యుదయమున కనుకూలముగ విద్యా శిక్షణమును జేయసంకల్పించిరి. ప్రధానాధికారి రాష్ట్రాధికారిగ నుండినప్పు డాయాశయములు నిర్దిష్టములగును గాని వీర్యవంతములగు సంతయాస్పదము. పాలక పాలితుల యాశయములగును, సంకలములగును, అదర్శములగును విశేషమైనతారతమ్యము గలదు. అర్హాధికారులు హైందవులున్నతోద్దోగములకు తగని పట్టుకొనిన కమిషను సమక్షమున సాక్ష్యము నిచ్చిరి. రాజ్యాంగ విషయములను గురించి యుపన్యాసముల నిచ్చిన విద్వాంసులు విశ్వవిద్యాలయములందుపన్యాసకులుగ నుండుటకు తగని ఉత్తరువు చేయబడినది. పాలక నియమ విద్యాధికారులకు హైందవుల రాజకీయ స్వాధీకారైతికాదర్శములందు సానుభూతి తక్కువ. భావములు వేరు. అదర్శములు వేరు. సంకల్పములు వేరు. విశ్వవిద్యాలయ ముఖ్యాధికారిని స్థాపకులకును మొదటి నుండియును భేదాభిప్రాయములుండినపుడు విశ్వవిద్యాలయోద్దేశములు పరిపక్వైతి కెప్పటికిని గాజాలవు. హిందూ దేశమునందు పాలకరక్షితములైన యితర విశ్వవిద్యాలయములవలె హిందూ విశ్వవిద్యాలయమును పట్టాలనిచ్చు ముద్రశాలగ బరిణమింపగలదు. ఫలము కొండనుత్రవ్వె యెలుక నుబట్టిపట్టులుండును. కోటిరూప్యములను వ్యయముచేసి పొందగల ఫలము స్వల్పముగ నుండినపుడు ప్రయత్నమును వదలుకొనినను దోషము లేదు. ఈద్రవ్యమును వ్యయముచేసి యొక సాంకేతిక విశ్వవిద్యాలయమునగాని మరొక విశ్వవిద్యాలయమును గాని స్థాపించిన వ్యయము సార్థకమగును.

సకలదేశములందును విశ్వవిద్యాలయాపకారులు సామాన్యముగ ననధికారులై యున్నారు. ఏదేశము యొక్క విద్యాచరిత్రమును బోలీలించిన విద్యా శిక్షకుల స్వతంత్రము వ్యక్తిజీవనము స్పష్టమగుచున్నది. హిందూ దేశమునందు పాలకుల సంపూర్ణాధికార బద్ధములుగాని సకలద్యమములును దోషపూరితములు నిరుపయోగములు పాలకుల విమర్శనాధికారము నంగీకరించవచ్చును. కాని వారి సర్వాధికారమును నామోదించుట యనుచితము. పాలకులకును విశ్వవిద్యాలయ స్థాపకులకును సంయోజభావ మేర్పడనిచో విశ్వవిద్యాలయ స్థాపకులు తమ ప్రయత్నములను నూనుకొనుట యుక్తముగ నుండును. సమీకరించిన ద్రవ్యము వేరొక సత్కార్యమునకై యుపయోగపడవచ్చును.

కావలిలో హిందువులు బహిరంగసభలు నడుపరాదని యుత్తరువు ప్రకటించబడినదట! ఇటీవల సంస్కారవిషయములు పైకివచ్చి కక్షలేర్పడి కావలిలో వివాదములు జరుగుచుండట మాచదు వదులెరుగుదురు. కొంతకాలము క్రిందట యోగి శ్రీనివాసశాస్త్రి గారేమో యచ్చటకు వెళ్లి యుపన్యాసములు గావించిరట. అప్పటిలో నుత్సుకులగు విద్యార్థులొక కొంతరొదచేసిరట. పోలీసు వారా సభలలో నుండిరట. అందుచే నిప్పటి నిషేధమని కొందరు నమ్ముచున్నారు. ఈవిషయము అధికారులు విచారించదగియున్నది. నిష్కారణముగా నట్టి పోలీసురిపోట్లపై ప్రజాభిప్రాయప్రకటనకు కావలి వంటి ప్రదేశములలో నేకసాధనమగు సభాసమావేశము నాపివేయుట యవసరదాయకము. కావున తగిన చర్య త్వరలోనే తీసికొనబడునని నమ్ముచున్నాము.

ఈరాజధానిలో న్యాయవిద్యకు సంబంధించి మిక్కిలి బాగుగా వ్యాపించిన యెరోపియను పేరు లక్. ఎ. నెల్సను. ఈనామమును ధరించిన జీవి మదరాసులోని న్యాయకళాశాలాధ్యక్షుడుగా 22 సంవత్సరములు పనిచేసెను. అపదవియందున్నంతకాలమును నితడు విద్యార్థులకు మిక్కిలి ప్రయుజ్యుడయ్యెను. న్యాయ కళాశాల ఈనగరమున నభివృద్ధిగందుట కీతడనేకవిధములతోడ్పడి నాడనుట యన్వతముగాదు. కళాశాలమాత్రము నకేగాక న్యాయశాస్త్ర, వైద్యభ్యాసమునగూడ నితడు పేరొందినాడు. అనేక గ్రంథములు న్రాసి న్యాయాధిపతులకు, న్యాయవాదులకు, న్యాయ శాస్త్ర విద్యార్థులకు, న్యాయాధ్యక్షులకు సందర్శకు సాస్థరణీయుడైనాడు. ఇట్టి ఇతడు కడచిన మౌసము 21వ తేదిని 51 సంవత్సరముల వయసున నింగ్లాండునందుండి పరలోకప్రాప్తిచెందెనని పైమ్ను ఫుత్రికాముఖమున జదివి మిక్కిలి చింతిలుచున్నాము.

ఇదివరకు పచ్చయప్ప కళాశాలలో ననిస్టంటు ప్రొఫెసరుగానుండిన శ్రీయత పి. శేషాద్రి గారు సేలము కళాశాల కధ్యక్షులుగ ప్రభుత్వము వారిచే నంగీకరింపబడినారని హిందూ పత్రిక ప్రాయాచున్నది. ఈతడెంతో పసివాడయ్యె నీ పదవికి న్వగ్గుడయ్యుండుట మిక్కిలి శ్లాఘనీయము. ఈనగరమున నితని పరిచయముకలిగినవారందరితని శక్తి నెఱుంగుదురు. సతత పరిశ్రమ జేసియు అవధాన పూర్వమునచేసియు సహజ సౌశీల్యమున జేసియు సిత డందరకును నిష్టుడయ్యున్నాడు. ఈతనికి కలిగిన గౌరమున కందరును సంతసించువారలేదని నొక్కి చెప్పగలము.

విదేశ తంత్రీవార్తలు.

పార్లమెంటు స్వరసభ

శ్రీరాజగారి యువస్వామి

కాన్సర్వేటివ్ పత్రికల యభిప్రాయము

లండను జూలై 22:—శ్రీరాజగారి యువస్వామి నకు కాన్సర్వేటివ్ పత్రికలు స్వాగతము నిచ్చుచున్నవి. 'జేబాఫి' మాని యైనరాజు' అను కీర్తిక పత్రిక ప్రచురణముల నెల్లడించును. ఇందువలన వ్యవస్థయు త్రేసు నీతికి గొప్పబడినది. దేశమునకు గలుగు యనిష్టము భాగము ముగిసిన నామెను.

లిబరల్ పత్రికల వేద.

శ్రీరాజగారి ఆభ్యర్థనకును నుపస్థాపనము, లిబరలు చింతింపుచున్న కిరీటం పత్రికల వేదము నెల్లడించును. 'నా ప్రజలయందు మిక్కిలి కాంక్షలును యుక్తమైన జవాబునాని గలవారునైన వారు అంతర్వర్ధముని చెప్పుచున్నారు' ఈ వాక్యము శ్రీరాజగారి వ్యాసములొనరి. దీనిని గూర్చి ముఖ్యముగా లిబరలు పత్రికలు తమభావము తెలుపుచున్నవి. అంతర్వర్ధము యూనియన్లు కక్షవాదించి కిరీటంలను చెప్పుచున్నాను.

రాష్ట్ర మార్గదర్శనము గారి యభిప్రాయము.

రాష్ట్ర మార్గదర్శనము గారిని ప్రస్తుతముగా రాజగారి యువస్వామి అనుభవమైనది చెప్పి, దానిలో కొంత భాగము యూనియన్లు ప్రతినిధి యొక్క వ్యాసము కలంకంప జేయవచ్చునని.

తేజుమెంబరు గారి యభిప్రాయము.

భామను డెప్యూటీ గారు తేజుమెంబరు: పార్లమెంటు పట్టమును వ్యక్తముచేయుటకు జేయబడిన ప్రయత్నముగా నీసభ యున్నది. నెమ గాని మరేతేజుమెంబరు ప్రతినిధిగాని కెన్సెల్మెంట్ గారు చెప్పినమాటలు చెప్పినచో రాజభవమున అతిగాలముగానుండక ఓట్టుబెట్టుచుండు డెప్యూటీ గారును.

సర్వీరాభిప్రాయములు.

డెప్యూటీ కాన్సర్వేటర్.

నిన్నటిదినమున రాజగారి కక్షవాదంతోనైన నైకము గల్పించుట న్యాయముగాదని చెప్పితిమి. కాని ఆభ్యర్థనమైన ఆయువస్వామిని శ్రీరాజగారు మేమనినట్లు డెప్యూటీ యూనియన్ నిష్టల గూర్చి చెప్పుచుండెనని తోచకమానదు. మూడవవార్షిక చేసినటుల చేయవద్దని రాజగారిని మందలించుచున్నది.

డెప్యూటీ గారు.

రాజు లిట్లు ప్రచారము గలుగజేసికొనుట యనివరలో నెరుగము. అందుచే ననుమానముండక తీరదు. తమపనితీరున మామూలకొరకు మొక్కలులు వైర్యశ్రేయ్యలతో కాన్సర్వేటర్లను జేయుట భగ్యమైయున్నది.

రాజగారి యువస్వామిని శ్రీరాజగారి వైర్యపత్రికలు అభిప్రాయపడుచున్నవి. పార్లమెంటునుండి రాజభవమునకే పోరాటము పోయినందులకు దొరతనమువారిని గూడ కాన్సర్వేటర్లుగ నెప్పుచున్నది. దొరతనమునకు చెందని లిబరలువారు సభ జేసినపుడు రాజగారు వ్యవహారము పట్టమునకు సమృద్ధి నియ్యలేని పార్లమెంటు విడిపోవుట కంటే దొరతనమువారి కింకరింపబడుట మేలని నడిచిరి.

రాజగారి కక్ష.

ప్రాంతవర్త పత్రిక.

రాజగారి సంబంధమున నొక గొప్పమనుష్యుడు, కొన్ని నీతిగతుల కలన స్వరసభలనా చట్టమునకు రాజగారు తమ సమృద్ధి నియ్యరమునాచే రాజగారికి మనస్తాపము కలిగినదని నుడువును ప్రాంతవర్త పత్రికను గొరుచున్నారు.

సభ తిరిగి కూడుట.

లండను జూలై 22:—స్వరసభలనా సభ తిరిగి నేడు కూడినది. ఒకటిన్నర గంటవరకు చర్చ జరిగినది. తిరిగి తేపు కూడును.

సభ తిరిగి కూడుట.

ప్రస్తుత పత్రిక.

సభ చీలిపోయినచో ప్రభుత్వసభయందెట్లు ప్రవేశకెట్లుబడెనో యట్లే కామస్వసభయందు అమెండింగు బిల్లును నడుపుచుననియు ఆల్ఫ్రెడ్ ఆరేండ్లవరకు చట్టమునకు లోబడదనునది దీనివేయబడుననియు తెలిసినదని వ్రాయుచున్నది.

కామస్వ సభయందు ప్రశ్నలు.

ఆస్పీక్టర్ గారు జవాబుదారుగానుండురు.

లండను జూలై 22:—కామస్వ సభయందు ప్రశ్నలు ముగించుననుయమున ఫాక్ సాక్ చి గారు ఇట్లుఅడిగిరి.

“స్వరసభలనా సభయందు జరిగిన రాజగారి వ్యాసము నాదిగ వచ్చుచున్నాను ప్రకారము మర్చిటల సలహామీద (వ్రాయబడినది) మర్చిటలను వారి కక్షతోయును.

ఆస్పీక్టర్ గారు రిట్లు చెప్పిరి:—“ఒకరోజు పూర్వము నాకు యభిప్రకార ముపస్థాపనము పంపబడినది. దానికి నేనే యుద్ధవానిని. (ఎదురుకక్షవారి కక్షతోయును) వ్యాసము ప్రకటింపబడనలెనా యువ సంశయ సభవారికి నదలబడినది. సభవాంధరు నేకక్రమముగా ప్రకటింప నిశ్చయించిరి.

లాన్స రాజును డెప్యూటీ గారు రిట్లుడిగిరి:—“సభను గట్టింపుట శ్రీరాజగారు ముఖ్యమంత్రిగారి సలహామీదనే జేసిరా.”

ఆస్పీక్టర్ గారు రిట్లు చెప్పిరి:—“ఈవిషయమున రాజు గారు నిబంధనప్రకారము నడచిరి. ఆవంత్తయిన విరోధముగా నడచలేదు. ఈ మర్చిటలతో నాలోపించునని వారి సలహా తేకయు రాజుగారి రింతకు నేయును జేసియుండులేదు”

లండను జూలై 22:—నేటి సాయంత్రము కాన్సర్వేటర్లు ముగిసిన తరువాత నాయకులలో ఒకరితో మరొకరికి ఎడతెగని రాయవారములు జరిగినవి. మర్చిటల, మర్చిటలలో ఒకరు జరుపుచునే యున్నారు. సార్వీ నాయకులు ఒకరితో ఒకరు, ఆలోచనలు చేయుచునే యున్నారు. కాన్సర్వేటర్లలో జరుగుచున్న సంగతులు, ఒక్కమాటయైనను బహుళికారాతే. కాన్సర్వేటర్లు సభ్యులు ఐట్లుకు వ్యవహారము తరవాతను ను నని చెప్పుకొను చున్నారు.

ప్రాస్తుతాత్మ్య, భర్తసాత్మ్యము

కైలాష్ చోరసానిగారి విచారణ.

పేరకు జూలై 22:—కైలాష్ చోర గారు, కలలాల్ ఖతు దను యం. జాన్స్ ట్టు ను సాక్షులుగ నచ్చిరి. భార్యభర్తల యువ కాన్సర్వేటర్ జీవితమునూర్చి కెన్సెల్మెంట్ కైలాష్ చోర యేదైనను, కొన్ని లేఖల ప్రయంించిండులకు వాడు తివార్యమెట్లు కాన్సర్వేటరు చెబించుటను చెప్పెను. ఈతనిమాటలు తివార్యమైన గతినించిన సలహామీద నున్నది. అందుచే తానే దోషియని చెప్పెను. కైలాష్ గారికి వ్యవస్థము 'హెచ్చి నాటికి ముగియబడి కొద్దివారిని కొరకు. మధ్యకాలమున 'హెచ్చి'వద్దకు వెళ్ళెను. ఆయన తివార్యమొక్క చేతిని ముద్ద చెట్టుకొనెను. తిరిగి విచారణ ప్రారంభ మొనర్చుట కైలాష్ గారు తమ గానకర్తాప్రాయముల నిష్ఠాంతము చేసిరి. తమగౌరవమును పోగొట్టుటకు రాయభార విషయిక పత్రికల గొప్పటి ప్రయత్నంప సమర్థులును నూచించినపుడు వీరినకును వీరిని కొంచెము ఘాతము గలిగినది. తిరిగి వాయిదా వేయబడినది.

హత్య గానకర్తయేరముగ మార్చబడినది.

స్వామి జూలై 22:—కైలాష్ చోరసాని పత్రికా సంపాదకుని జుర్రీమాన్స్ తేను విచారణలో ముగిసినవారము నాడు కైలాష్ చోరసాత్మ్య మిచ్చినాడు. సాత్మ్యములో తాను చేసిన గానకర్తావర్తము వ్యాసమైన వేయనిచెప్పినాడు. ఈయన ఆలాగున చెప్పబడలనను, తరువాతజరిగిన ఇంకొన్ని సంగతులకలనకు కైలాష్ చోరసానివై మోపబడిన హత్య నేరము, గానకర్తయేరముగ మార్చబడినది. మోసగాడు, కైలాష్ చోరయొక్క రాజకీయచర్యలను, చెమకడతన తెలియజేయు కానితములను ఫిగారిమోషన్లకా సంపాదకుడు కాన్సర్వేటర్ గారు నాకొనెనని వినిపించినారు. ఆ పత్రికాప్రతినిధి యింకొక చెప్పినాడు. కైలాష్ చోరగారికి కొరకునచ్చి ఆ కాని తమును మామమరికొరి. అసలు కానితములులేవు. ఆ కానితముల కక్షగలనని ప్రాసిక్యూటరు వేటు చెప్పినాడు. ఫిగారిమోషన్లకు నల్లని కేసీయులు భనసాహాయ్యము చేయుచున్నారని కైలాష్ చోర సాత్మ్యమిచ్చెను. ఈమాట సర్వాభ్యుదయని చూపుటకు ఫిగారిమోషన్లకా వైర్యులలో, డైరీమెన్స్, ఒక వేటుమెంబరును చదివెరి.

ఒక చిర్రుకు సంకతి.

కైలాష్ చోరను క్రామపక్షి చేయుచు ఫిగారిమోషన్లకా పత్రికమున వానింపుచున్న వేటు కైలాష్ చోరను ఇట్లు నెను. “నీ భార్యచేసిన పత్రికావర్తమును అపవిత్రపచిదిరి.” ఈ మాటలకు మర్చిటలని నడుచుకొనని కైలాష్ చోరకు కొరకునచ్చి కేసుతో యిట్లనెను. ‘మీ రన్నమాటలకు మీరు ఏమిజవాబు చెప్పుదురు? విచారణతరువాత చిర్రుకు సంకతి లేమియు జరుగలేదు.

ప్రెసిడెంటు సాయిన్ కేసుగారు.

మర్చిటలను వారు ఈకేసు విచారణను గూర్చి ఎప్పటి సమాచారమును ఆప్యమ రషియాదేశములోనున్న ప్రెసిడెంటు గారికి తెలుపుచున్నారు. మీరు తెలుపు సమాచారములపై ప్రెసిడెంటుగారు తమ అభిప్రాయములను తెలుపుచు తిరిగి తంధి వార్తలను బంపుచున్నారు. వీరికి, వారికి, ఎడతెగకుండు తంధి వార్తలు జరుగుచున్నవి.

ప్రెసిడెంటు సాయిన్ కేసుగారు, సెంటు సెంటు జులై 21:—సాయిన్ కేసుగారు సెంటు హాఫునుండి రషియా దేశమునకిరిగి వారవై నెట్టి. సెంటు సెంటు జులై 21 నగమునకు తేరినారు. సెంటు, పాలుగాడ్ల కొరకు వేర్వేరుక అలెగ్జాండరుగారి నోరేపై తిరుక త్రించుచిరి. అంతట నాగి సెంటుకుండ రాజభవమునకు వెళ్ళిరి. సెంటు ప్రెసిడెంటు అనుభవించి దర్శించిరి. ప్రెసిడెంటుకు ఈకేసు గొప్పదనము చేయకుండునని తిగిన ఏర్పాటులు జేయబడినవి.

విందు.

నేటి సాయంత్రము సాయిన్ కేసుగారు, సెంటు సెంటు జులై 21 నగములోనున్న ప్రెసిడెంటువారికేరీలో విందుజేసి వెంటనేబయలుదేరి సెంటు హాఫును వెళ్ళిపోయినారు.

రషియాచక్రవర్తి గారినిండు-పత్రికాభిప్రాయములు.

లండను జూలై 22:—సెంటు హాఫులో సోమవారము నాడు జరిగిన విందులో, రషియా, ప్రాస్తుదేశముల సంబంధము, రెండుదేశముల స్నేహముకలన సలహామీద సాయిన్ కేసుగారును, రషియా చక్రవర్తిగారును పలికిరి. ఈ వాక్యములను లండను పత్రికలు విమర్శింపుచున్నవి.

నూతన మాన్యు.

రషియా చక్రవర్తిగారును, ప్రాస్తు ప్రెసిడెంటు గారును, ఇంగ్లండుయొక్క స్నేహమునుగూర్చి మాట్లాడుట కిదియే మొదలు. ఇంగ్లండుయొక్క స్నేహమునుగూర్చి మాట్లాడుట వాద్యులను బహుళాగ్రత్యక మాట్లాడిరి. ఎంతగాగ్రత్యక మాట్లాడినను వారిమాటల కలన ఇంగ్లండు, రషియా, ప్రాస్తుదేశముల మైత్రిలో నూతనయుగము ప్రారంభమైనదని చెప్పవచ్చును.

సమ్మె కట్టినవారు.

సమ్మెకట్టినవారు 150 ప్రాస్తుబంధులకు నూతనకలు చేసినారు. కొన్ని బంధువుల తలలపైట్టినారు. సమ్మెకట్టిన బంధుల ప్రయాణము చేయుచున్న ప్రెసిడెంటు అధికారులను, నాని కలన, ఇతరప్రయాణికులను, బంధువులను కల్గొట్టినారు. గవర్నమెంటువారి వాక్ నిర్మాణాలలో సరిచేయువారు కూడసమ్మెలో చేరినారు సమ్మె క్రమక్రమముగ వ్యాపించుచున్నది.

సెంటు జులై.

లండను జూలై 21:—సెంటు హాఫు సభలో సర్ జాన్ రీసుగారు, ఫివాన్స్ బిల్లులో యొక్రింది సవరణచేయు కలసినదని కోరిరి. ప్రెసిడెంటుల తావునందు, ప్రెసిడెంటు ప్రాస్తుమునందలి ఏభాగములో వేరసారముల కలన మార్చుకొనబడించుచున్నారో, ఆవారికలను వారికి కొంత ఇంకొకమాన్సు యిచ్చుకొనుచున్నారు. ఆ మాదాయముమీద తిరిగి ఇంకొక మాన్సు చెయ్యవలయునని ఫివాన్స్ బిల్లుయొక్క అభిప్రాయము గద! వా రాజకీయములలో యిచ్చుకొనుచున్న వన్నును విషమోయించి తిరిగి వన్ను విధించి ఇంకొకమాన్సు.

దీనికి లాయరుజాన్ గా రీక్రింజినాయును ఇచ్చిరి:—కొను, గొరు చెప్పినకలన కొంచెంకు వారు నే యున్నది. కాని దీనిని అనలంపించుటకు అనేక చిహ్నములేవు. ఇట్లు ఇంకొకమాన్సుకు సంబంధించిన విషయములన్నయు ఇంకొక మాన్సు ఇంకొక మాన్సుమీద విచారంపవలయును.

లండను జూలై 22:—ప్రెసిడెంటు ప్రాస్తుము నందలి ఇతర దేశములలో నెట్టుబడి నెట్టిన భనమును గూర్చి ఫివాన్స్ బిల్లులో వ్రాసిన విషయమును కొట్టివేయ కలసినదని కోరిగా, కామస్వసభవారు, ఆకోరికను విచారించిరి. వేడు కాలముల ప్రతినిధులతో ఆలోచించినారు. వాత్సానికముగ ఇంగ్లండులో వికసించు కాలనలప్రకటన ఇంకొకమాన్సు వాద్యతయే చేయు మార్కుమీద కాలనలప్రతి నిన్ను తీర్చుట అంకరించి నారు. వారి అంగికారమునుపొందినతిరువాత నేనే యొక్కెమునియారుచేసినారు అని లాయరు జాన్ గారు చెప్పిరి.

సాయిన్ తుచాకులను చొంగిలిండుట.

లండను జూలై 22:—సాయిన్ కేసులోని భటు కొకడు గవర్నమెంటు కుసాకులను గొంగిలించి వన్ను నందల ఆయుధముల వన్నునకి ఆమెట్లు. ఆయుధములను పొందిన, కొన్ని వారినిగదన చేయు మోపబడినది. గవర్నమెంటు కుసాకులను ఆల్ఫ్రెడ్ కాన్సర్వేటర్ల వైర్యులలో కట్టబడినచో యని ఈకేసులో సాక్షిమన్న సాక్షులను అడుగిగా, ఈ ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పటకు విచారించెను. కేసుకు సాయిన్ వేసినారు.

ఆస్ట్రేలియా కూలీల సమస్య

కూలీలకు జరిమానా.

సిడ్నీ జులై 22:—జూలై నెలలో ఆస్ట్రేలియా దేశము నందలి బొగ్గుగనుల కూలీలు సమ్మెవల్ల పరిమారినారు. ఈ సమ్మెలో జేరిన 519 మంది కూలీలలోకి మనిషి ఒకనికి 60 రూపాయల చొప్పున జరిమానా విధించినారు.

పైనికో దొంగములూ మామూలు

లండను జులై 22:—మాల్డాలోని నాకానిర్మాట స్థానములకు ఆస్ట్రేలియా నుండి తెచ్చిన అడ్మిర్లర్ గార్డెనుగారి స్థానమున రియన్ అడ్మిర్లరు టా. టెన్. హేమింగ్స్ గారు నియమింపబడిరి. ప్రస్తుతము ఆస్ట్రేలియాలో సైకండు లార్డుగ నున్న వైస్ అడ్మిర్లర్ సర్ జాన్ జెలికాకు గారు బ్రిటీషు దీవులలోని యుద్ధనావలకు కమేండరుగ నియమింపబడినందున, పీరిస్థానమున సర్ క్రెడిట్ హేమిల్టన్ గారు నియమింపబడిరి.

రష్యా యందు సమైలు

పీటర్స్ బర్గ్ జులై 22:—కూలీల యల్లరులు వ్యాపించుచున్న వి. పోలీసు వారును పైనికులును జనలగుంపుల చెదరగొట్టుచున్నారు. ఇంగ్లీషు మిల్లులందలి పనివారు పనిమానిరి. ఇట్టినే ఒకడెన్నాలోను, రీబాల్ లోను, ఎకాటెరినో స్లావ్ మరియితర చోట్లను జరుగుచున్నవి.

కెనడాలోని ప్రాంతపులు.

వాంకకరు జులై 22:—రైసుబో అను కనడా యుద్ధ నావ 200 పైనికులతోను 50 తయారైన పైనికులతోను 200 కళాసులతోను వాంకకరునకు ప్రయాణమైనది.

ఎదుర్కొనకుండుటకు ఒప్పుకొనిరి.

వాంకూవరు జులై 22:—కొమగాటామరున నున్న హిందువుల గూర్చిన కక్షము నివారణయైనది. తిరుగు ప్రయాణపు ఖర్చులను ఒకడు కావలసినసామగ్రియు విచ్చిన తిరుగువాలు చేయుమని హిందువులు ఒప్పుకొనిరి. కనడా ప్రభుత్వమువారిట్లు చేయ నంగీకరించిరి. బోరుగు గారు వ్యవసాయశాఖ మంత్రిని వాంకకరునకు బంపిరి. ఒకరోజు రాయబారము నడపినవిడట వారు. ఒప్పుకొనిరి. కొమగాటా బలవంతముగా పట్టుకొనబడుటను చూచుటకు 10000 మంది నౌకాశ్రయమున జేరిరి. గాని వారియశేలు నిరాశలయెను.

బల్గేరియా—రొమినియా

సోఫియా జులై 23:—బల్గేరియా, రొమినియా దేశముల సరిహద్దులలో జరిగిన వ్యవహారమును విచారించుటకును, ప్రస్తుతమున్న సరిహద్దు స్తంభములను నూరుగణములు లోపలి నెవునకు చేయించు విషయమును ఆలోచింపుటకును రెండు దేశముల ప్రతినిధులు గల కమిటీని ఏర్పరచ వలయునని, రెండు ప్రభుత్వములవారు తీర్మానించుకొన్నారు.

జర్మను ప్రభుత్వమువారు సిగరెట్లు చేయుట.

బెర్లిన్ జులై 22:—మిల్లిరార్డు యుద్ధపునామ్యునందు తక్కువైనది పూర్తిజేయుటకు దొరతనమువారు సిగరెట్లు చేయుట నిజారాపాడెదరు.

కేరళయు నాగ్వాదము.

లండను జులై 22:—ఆంగ్లీకను బిషపుల సలహా సంఘము కేరళయు నాగ్వాదమును విచారించి ఈనెల 27వ తేదీని సభగూడును.

కామన్వెల్త్ లో యఫ్. డి. ఆక్టండుగారు బ్రిటీషు కులీలకు కార్యమునా పాటవించగలుగునట్లుములకు వెస్ట్ యా దొరతనమువారి పాత్ర లగుదురని ఆ దొరతనము వారికి తెలియ నందలి మంత్రిచెప్పి యుండెను.

మరణము

సామవారము నాడు కామన్వెల్త్ సభయందు జబ్బుపడిన ఎవ్వర్డు ఒక్కఁడు చనిపోయిరి.

దేశీయతంత్రీ వారలు

పరిషియా సాగారి పట్టాభిషేకము.

బొంబాయి జులై 22:—మొన్న మొన్ననే పరిషియా సాగారి పట్టాభిషేకమైనది విదేశ. తంత్రీవారలలో తెలిపి

తిమి గద. సాగారిగారవారము కడచిన మంగళవారమునాడు బొంబాయి నగరములోనున్న పరిషియా దొరతనమువారి రాయవారియగు మిస్టర్ అలీ అక్బరుఖాన్ గారు బొంబాయిలో తోట విందుచేసినారు. ఈ విందుకు పరిషియా దేశీయులు, ఇంక అనేక దేశములవారును వచ్చిరి. మిస్టర్ అలీ అక్బరుఖాన్ సాగారి ట్టుపవ్యసిందిరి:— పరిషియా దేశపు ప్రభువరుడగు సాగారు నూతనముగ రాజ్యాభిషిక్తులైనారు. ఇప్పటినుండి పరిషియాలో నూతన యుగము ప్రారంభమై దేశము మంచి అభివృద్ధిలోనికి వచ్చునను ఆశ కలుగుచున్నది. కాబట్టి ఈ సమయము గొప్ప సంతోష సమయము. సాగారు పరిషియా పరిపాలనా విధానమును చక్కగ గుర్తెగినవారు. వారు దేశమును పాలనా విధానము ననుసరించి కానన బద్ధముగ పరిపాలింతురు. బాల్టి చక్రవర్తిగారి ఆయురారోగ్యమును గోరుచు ఖానుగారిట్లు మాట్లాడిరి:— బ్రిటీషు సామ్రాజ్య పాలకులు ఇతరులకు న్యాయము కలిగించుటకును, ఇతరుల వ్యవహారములను నిష్పక్షపాతముగ పరిష్కారము చేయించుటకును నిలబడుదురు. బలాధ్యులు బలహీనులపై బడినప్పుడు బ్రిటీషు దొరతనమువారు వెంటనే బలహీనుల పక్షమునబడి సహాయము చేయదురు. ఇంగ్లండునందలి రాజకీయ ప్రతిష్టాపనలను నెలకొల్పి వలయునను ఆశలననే పరిషియాలో కొంతకాలము క్రిందట యొకయుద్ధమును ప్రారంభమైనది. దేశములో ఇటీవల కొన్ని రాజకీయ నెరములు జరిగినవి. ఈ కల్లోల సమయములో పరిషియాకు ఇంగ్లండు దేశమువలె స్నేహమును చూపిన దేశము ఇంకొకటిలేదు. దేశము కల్లోలముగ నుండినను బ్రిటీషు దొర తనమువారు పరిషియాకు భవసాహాయ్యము చేసియు సమయోచితముగ ఆలోచనలు చేప్పియు, దేశమును ముస్లింలొనుంచుటకు తోడ్పడిరి. బ్రిటీషు దొరతనమువారికి పరిషియాలో భూభాగమును సంపాదించవలయునను దురాలోచన లేదనియు, అట్టి దురాలోచనగల పరరాజ్యములను, ఆ దేశములో కాలుపెట్టి నియంత్రించు పరిషియా ప్రజలు మనఃపూర్వకముగా చూచుచున్నారని పరిషియా దేశము అగచాట్ల పాలనపుడు బ్రిటీషువారు చేసిన సాహాయ్యమును పరిషియనులు ఎన్నటికి వి మరువరు. సాహాయ్యమునకు ప్రతి సాహాయ్యము చేయి. కనిపెట్టుకొని యుండురు. పరిషియా దేశమునందు బ్రిటీషువర్తులు, వర్తకముచేయుట, పెట్టుబడి పెట్టి దేశీయపరిశ్రమను అభివృద్ధి చేయుట, పరిషియనులకు ఇవ్వమను. బ్రిటీషునావిక శాఖవారికి, పరిషియాలోని మానె బావులలో సబంధము ఏర్పడినది. ఇందువలన ఈరెండు దేశములును ఎడతెగని స్నేహమును కలిగియుండును. ఈ స్నేహమువలన పరిషియా దేశముపై బడవలయునని దురాలోచన చేయుచున్న పరరాజ్యముల వారివలన ఎట్టి భయము కలుగదని పరిషియనులు ప్రార్థనము కలిగియుండవచ్చును. ఈ కారణముల వలన పరిషియనులకు ఇంగ్లండు దేశమునెడ ప్రేమ పుట్టినది. ఈ కారణముల వలననే బ్రిటీషు సామ్రాజ్యాధి పతి యగుబార్డ్ సార్వభౌముని తేమము కోరుటకు హక్కు కలిగినది. తరువాత పరిషియా దేశపునూతన ప్రభువరుని ఆయురారోగ్యములు కోరుచు జన్మింపబడిన మిస్టర్ గారిట్లనిరి:—సాగారు గొప్పరాజనీతి విశారదుడగు పాలకుడను ప్రతిష్టను పొందుచుననియు, పరిషియాకు చిహ్నములన్నియు తీరి దేశము ముస్లింలొ పొందుననియు కోరుచున్నాను.

కలకత్తా విందు.

కలకత్తా జులై 22:—సాగారి పట్టాభిషేక సందర్భమున కలకత్తాలో కూడ విందు జరిగినది. కలకత్తా నగరములో నున్న పరిషియా రాయబారి సర్ బాబ్రాడుఖాన్ గారిట్లు పలికిరి:— పరిషియా యొక్క భాగ్యశీతి చక్కగా నున్నది. ఇండియా దొరతనమువారు పరిషియా యొడ సానుభూతిని కలిగి యున్నారు. ఇందుకు ఇండియా దొరతనము వారికి కృతజ్ఞులము. సాగారు పట్టాభిషిక్తులై పరిపాలనాభారమును వహించినారు. వీరు కొద్దికాలములో పని ప్రారంభింపనున్న పార్లమెంటు సాహాయ్యముతో దేశమును పాలింతురు. ఈ పార్లమెంటు రెండుసభలు కలిగియుండును. ఈ సంగతులను బట్టి దేశము మంచి అభివృద్ధి జెందుననియు చక్కగ పరిపాలింపబడు ననియు, ఆశ కలుగుచున్నది. పరిషియా తేమమును కోరు స్నేహితులలో, నాకు తెలిసినంతవరకు ఇండియా ప్రజలు కలరు, ముఖ్యముగ ఇండియా గవర్నరు జెనరలు హార్డింజ్ ప్రభువరుడు పరిషియా దేశమునెడ గాఢముగ స్నేహమును కలిగియున్నారు. కొన్ని రాజకీయవిషయములను గూర్చి మాట్లాడుచు, పరిషియా దేశము మంచిస్థితికి రావలెనన్న ప్రార్థనమువలె పరిషియా వ్యవహారములతో జోక్యము కలుగ జేసికొనకుండ వలయునని హార్డింజ్ ప్రభువు గారికి తెలియ జేసిని. ఈ విషయములో వైస్రాయిగారు నా అభిప్రాయముతో ఏ కీర్తనచి

నారు. తరువాత జరిగినసంగతులను బట్టి ఇండియా దొరతనమువారు పరిషియా వ్యవహారములలో జోక్యము కలుగజేసి కొన నట్లు యాధి పడినది. పరిషియా దక్షిణభాగమున జరిగిన కొన్ని సందర్భములలో కూడ జోక్యము కలుగ జేసికొన రాదను నీలని మరువలేదు. నేను ఈ విషయము వైస్రాయిగారిలో మాట్లాడి నప్పటినుండి ఇప్పటివరకు వైస్రాయిగారి పద్ధతినే ప్రోత్సహింపు చుండిరి. పరిషియా దేశములో జరుగుచున్న వ్యవహారములను శ్రద్ధతో కనిపెట్టుచున్నట్టియు, ఇండియా పరిషియా దేశముల స్నేహమునకు సంతోషించువారును, నా అభిప్రాయములతో ఏకీభవించురని నమ్ముచున్నాను. స్పీడిషు అధికారుల నాయకత్వముక్రింద పరిషియను పోలీసు వారు, అనుకోన్న దానికన్న హెచ్చుపని చేసినారు. పరిషియా దక్షిణ భాగమునందున్న సరకుల రాకపోకలు జరుగు మార్గములో పోలీసువారిసామర్థ్యము వలన ఉపద్రవములు అగిపోయినవి. బాటలన్నియు శాంతముగ నున్నవి. దీనివలన ఇండియా పరిషియా దేశములకు వ్యాపారము సులభముగ జరుగుచున్నది. కడచిన సంవత్సరమున కన్న ఈ సంవత్సరపు వ్యాపారము నూటికి 32 వంతులు పెరిగినదని లెక్కలవలన తేలికది. దీనివలన పూర్వము ఇండియా పరిషియాల వ్యాపారము పదిపోయిన దనియు తిరిగి యిప్పుడు పెరిగిన దనియు తెలచరాదు. ఈ అభివృద్ధి క్రమ క్రమముగ కలుగుచునే యున్నది.

సిమ్లా జూలయి 22:—సాగారు రాజ్యాభిషిక్తులయి నందునకు డిల్లీలోను కరాచీలోను మహమ్మదీయులు సభలు జరిపి యభినందించిరి. పరిషియా దేశము తనస్వాతంత్ర్యము నిలవ తెట్టుకొనుటకై ఆంగ్లేయులు సహాయము చేయవలయునని డిల్లీలో జరిగిన సభలో తీర్మానింపబడినది.

బొంబాయి

స్టీడరు పట్టాను రద్దుచేయుట.

బొంబాయి జూలయి 22:—ముప్పది సంవత్సరములనుండి సతారాకోట్లో న్యాయవాద వృత్తి నవలంబించిన గణేశ భాటేయను నత డయోగ్యముగ ప్రవర్తించి నందునకై గవర్నమెంటు స్టీడరు తెలియజేసిన మీదట న్యాయమూర్తులగు హేటను, సాగారు పట్టాను కొంతకాలము వరకు రద్దుచేసిరి.

కాకెయిను అమ్మిననేరము.

బొంబాయి జూలయి 22:—8400 రూపాయల విలువ గల 32438 వడ్డగింజలయెత్తు కొకెయినును అమ్మినందునకై స్టీరు లులో పనిచేయు గియోవాని గంబరాయను నతడు మూడవ తరగతి ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట విచారింపబడుచున్నాడు. కేసు జరుగుచున్నది.

బొంబాయి మునిసిపాలిటీకి ఋణము.

బొంబాయి జూలయి 22:—బొంబాయి మునిసిపాలిటీ వారు నీటిపనులను నిర్వహించుటకై నూటికి 4 రూపాయల వడ్డీ మీద 41 లక్షల రూపాయల ఋణము కావలసి వచ్చి ప్రయత్నము చేయగా అసలు సామ్యునకు మూడు లక్షలకు వచ్చినది. నేటి మధ్యాహ్నము జరిగిన ప్రాండింగు కమిటీ వారి సభలో దీని వివరములను మునిసిపలు కమ్యూషనరుగారు తెలియ జేసియున్నారు. నలుబది సంవత్సరములలో తిరిగి యిచ్చి చేయు పద్ధతిమీద 20 లక్షల 40 వేలును ఆరువది సంవత్సరములలో తిరిగి చేయు పద్ధతిమీద 20 లక్షల 40 వేలును కావలసి యున్నది. తాన్వా చెరువుయొద్ద మరియొక ఆనకట్టను నిర్మించి పట్టణమునకు పెద్ద గొట్టముల నమరుటకు సామ్యు కావలసి వచ్చెను. ఈ 41 లక్షలును, మొత్తముమీద నూటికి రూ 100-3-9 చొప్పున గిట్టినవి. 60 సంవత్సరములకు తీర్చవలసిన సామ్యును నూటికి రూ 100-7-10 చొప్పునను, 40 సంలకు తీర్చవలసినది నూటికి రూ 99-15-8 చొప్పునను యిచ్చి పత్రములను వ్రాయించుకొనిరి.

ప్రాణదాతకు బహుమానము.

బొంబాయి జులై 23:—తనప్రాణములకు లెక్కనేయక పోరాతనిసాహసమున సమద్రములో మునిగిపోయిన వానిని నొకనిని గోవిందభికు అను కానిస్టేబులు రక్షించెను. ఇందునకై ప్రాణదాతయగు భికుకు బొంబాయి హెడ్మిస్ట్రేటు ఆఫీసులో పోలీసుద్యోగులు కానిస్టేబులయెదుట పోలీసు కమ్యూషనరు ఎవ్వర్డును గారు రాయలు హ్యూమెను సంఘమువారి పతకమును సమర్పించిరి. గ్రీఫ్ తు, హార్మరుమున్నగు పోలీసుద్యోగులు కూడ వచ్చియుండిరి.

బొంబాయి మెన్ ఫోగారి యుదార సంకల్పము.

బొంబాయి జూలయి 23:— ఫజూలుఖాన్ చికోయి బొంబాయి మెన్ ఫోగారి నియమించబడిరి. ఇటీవల మహమ్మదీయ లాక సభచేసి విశేష బంకార్య యభివృద్ధిచేయుటకై చంబాలు చేయుటకు నిశ్చయించిరి. ఈ సంఘమువారు 12 వేల రూపాయలకు పైగా వసూలు చేసిరి. బంబేపై సోదర్య వలసినది తెలియజేయుటకై చికోయిగారిని కోరగా, యీ సామ్యు నీవిభాగం ఖర్చుపరచుటకంటే మహమ్మదీయ బాలర వున్నత విద్యయందు ప్రోత్సాహము కలిగించుటకు వేతనము లిచ్చుటకై వినియోగింప వలసినదని కోరిరి.

కీర్తిశేఖరులయిన గంగా ప్రసాదవర్మ

బొంబాయి జూలయి 22:— గంగా ప్రసాదవర్మగారు బొంబాయి నందునకు తమ దుఃఖము తెల్లడించు మంబయయెడ స్వాభూతి కనుపరచుట కును వర్మగారి మిత్రులు డి. ఇ. వాచాగారి ఆధిపత్యముక్రింద హిందూదేశ సేవాసంఘమువారి భవనము లో నేటి సాయంత్రము సమావేశమయిరి. దాజి యబ్బాజీభేరు, గోకులదాసు ఫరేరు, నటరాజు మున్నగువారు వర్మగారి దేశ సేవనుగురించి జ్ఞాపించుచు నుపన్యసించిరి. వాచాగారికి సభ్యులు వందనములర్పించిన దానికి సమాధానము చెప్పచు, వర్మగారి యెడల తమకుండిన యనురాగము గురించి చెప్పిరి.

పంజాబు.

పడవమునిగి చనిపోవుట

లాహోరు జూలయి 22:— కాషేరాకు సమీపమున ఆకోరాయెద్ద దారుణముగ నొక ప్రమాదము సంభవించినట్లు సాషేరా విలేజుకును తెలియజేయు చున్నాడు. కొందరు మహమ్మదీయులు వివాహము చేసికొని వచ్చుచుండగా 18వ తేదీని మార్గమధ్యమున నదినివాట వలసి కచ్చెను. మూడు పెద్ద పడవలను కుదర్చుకొనిరి. పాపముందులో నొకటి మునిగి ముప్పదియొక్కమంది చనిపోయిరి. ఈ దుర్ఘటనకులలో పెండ్లి కుమార్తె కూడ యుండెను. తక్కిన పడవలు రెంటికి నేమియు నప్తము కలుగలేదు.

సహకారోద్యమము.

లాహోరు జూలై 22:— ఫరీద్ పురములో సహకారపు సంఘములను వృద్ధిపరచుటకై పనిచాలించుకొనిన ఈ. బి. ప్రాస్నిసు. వి. సి. ఎస్ గారు మరి 7 వేల రూపాయల విరాళము సేసినది ప్రకటించబడినది. వీరిచ్చినధనమును స్వీకరించుచు సర్ మైకేలు బిద్వాయరు గారు ప్రాస్నిసుగారికి వందనము లర్పించిరి. ఫరీద్ పురము జిల్లాలోనుండిన జమీందారులకు ఉదార భావముతో వీరు తోడ్పడుచుండి నందునకు జ్ఞాపించిరి.

లాహోరులో వర్షము

లాహోరు జూలై 22:— మంగళవారముదయము మొదలైనాకదినము వరకు సురతధారాగా వర్షము కురిసినది. రిదుక్కులకుపైగా కురిసినట్లు తెలిసికొనబడినది.

లాహోరు మునిసిపలు ఎన్నికలు.

లాహోరు జూలయి 22:— ఇక్కడ మునిసిపలు ఎన్నికలు నవంబరులో జరుగగలవు. ఇందున కిప్పుటినుండియు ప్రయత్నములు ప్రారంభింపబడినవి. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులుగ ఇంగ్లండు వెళ్లిన లాలా లబపతిరావుగారు తిరిగి ప్రయత్నింతురు. వీరు నెప్టెంబరులో దేశమునకువత్తురు.

పంజాబు కోకపశేటిపు బ్యాంకు.

లాహోరు జూలయి 22:— ఈ బ్యాంకును తప్పక యోజనము నట్లు తీరుపు చేయుటకై ఇటీవల అప్పత సరపు జిల్లా జడ్జికోర్టులో నొక దరఖాస్తు చేయబడినది. కాని ప్రస్తుత మీధరఖాస్తు తీసివేసి కొనబడినది.

తెల్ల నెంట్లు గవర్నరు వర్తనము.

లాహోరు జూలై 22:— నిన్ను తిదిసము వర్షము విస్తారము కురిసినందున తెల్ల నెంట్లు గవర్నరుగారు డోలహాసిలో నుండి పోయిరి. ధర్మశాలకు వెళ్లేలేదు. వారువచ్చినది మొదలు డోలహాసియందు వాతావరణశితిబాగుండలేదు. సోమవారముమొదలు వర్షమువిరువక కురియుచున్నది. ధర్మశాల నుండి 7 మైళ్లదూరమున పెద్ద భూభాగము కూలినది. మోటారు నంగుల ప్రస్తుత మహాయకము.

కాశ్మీరములో వరదలు.

లాహోరు జూలయి 22:— కాశ్మీరపుకొండలయంద జెక్కువగ వర్షము కురియుచున్నది. బాటయందలి గండ్లు విస్తారముగను తోచుచున్నది. కోహిలా, వారమాలమధ్య బాట సాయలకు విస్తార మాలస్యముగను. ప్రస్తుతము మోటారుబండ్లయందు ప్రయాణము చేయుకుండుటమంచిది. దుక్త యొక్క నొక గండి యున్నది. మొకటిహోల్ కారిహికిని మధ్యనున్నది. దీనిని పడవరూప దాటులు నగనరము. వందలకొలది యెద్దుల బండ్లు పడియుండి తనిఖీలేకుండుటచే గందరగోళముగ నున్నది.

ప్రాణములకు తెగించి పారిపోవుట

సిమ్లా జూలయి 22:— ఇటీవల హోల్ నుద్ గర్గ ప్రాణములకు తెగించి పారిపోయిన పానాను డింకను పట్టుపడలేదు. తన యజమానియొక్క రెండుచూరల తుపాకీ, కొన్ని తూటాలు, మాడువందల రూపాయలు పట్టుకొని పారిపోయినట్లు కనుపడుచున్నది.

టూక్సిల్లాలో పరిశోధనలు.

సిమ్లా జూలై 22:— టూక్సిల్లాలో పురాతనశాసనములను త్రవ్వ కనుగొనుటకై ఖర్చులరిమిత్తము శాసన పరిశోధనశాఖ వారి గ్రాంటునుండి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు 20 వేల రూపాయలను మంజూరు చేసియున్నారు.

రైలుకట్టలు కొట్టకొనిపోవుట.

సిమ్లా జూలయి 22:— జి. వి. సి. రైలువేరిద భూపాలు, వీనావేషనలమధ్య రైలుకట్టలు కొట్టుకొనిపోయినవి. రేపురాత్రికిని బాగుచేయబడి ప్రయాణములు జరుగవచ్చును.

బంగారము.

అప్పీలులో శిక్ష ఖాయపడుట.

కలకత్తా జూలయి 22:— హిల్లు, బరెస్సు అనువారిద్దరు కొన్ని ప్రతములను దొంగిలించినందునకై రెండవతరగతి (వెని డెన్సి మేజిస్ట్రేటు) గారివలనబహిరంపబడినరుస గామాసము, ఆరువారముల ఖయదు విధింపబడిరి. దీనినిద వీరిద్దరు కలకత్తా హోల్ ట్రలో నప్పీలు దాఖలుచేసికొనగా న్యాయ మూర్తులు వెరప్రదీను, టూగనమగార్లు విచారించి నేడు తీర్పు జెప్పిరి. వివాహములను రద్దుచేసికొను వ్యవహారములలో నాయా పక్షములవారికి కావలసిన రహస్యపుసంగతులను మార్పిడియను నతడు తెలియజేయుచుండును. ముద్దాయి లిద్దరిని ఇతడు కనకి కుదుర్చుకొనెను. మార్పిడిస్ట్రేటుంగ్ అనునతనివలన నియోగింపబడెను. స్ట్రేటుంగ్ దావాచేయుట కుద్దేరించి సాక్ష్యమున ప్రోగుచేయుటకై మార్పిడిని కుదర్చెను. ఈదావాలో కలకత్తా న్యాయవేదగు హగ్నూ నతనిని రెండవ ప్రతివాదిగ యుద్దేశింపబడినది. మార్పిడి యొద్దనుండి ముద్దాయిలు కొన్ని ప్రతములను దొంగిలించి హగ్నూను కిచ్చిరట. డబ్బులాగు తలంపుతో మార్పిడి ప్రేరేపించగా నిది జరిగినదనియు, మార్పిడిని బెదిరించగా స్వరక్షణార్థమై నీ కేసు తీసికొని వచ్చెననియు, ముద్దాయిల వాదము. న్యాయాధిపతులు ముద్దాయిలు చెప్పినదానిని నమ్మక శిక్షను ఖాయపరచిరి.

దగాచేసినందునకు శిక్ష.

బంకిపురము జూలై 22:— అలహాబాదు యూనైటెడ్లు ఇండియా బ్యాంకుకు ముజఫర్ పురములో శాఖకలను. ఈశాఖకు దేవేంద్రప్రసాదు అనునతడు డైరెక్టరుగను, చిత్రగుప్త నారాయణయనునతడు, మేనేజరుగను నుండిరి. వీరు మోసము చేసినందునకై మొదటివానికి 2 సంవత్సరముల కఠిన శిక్షయు, నేమిరూప్యముల జరిమానాయు రెండవవానికి సంవత్సరము కఠినశిక్షయు వేయిరూపాయల జరిమానాయు విధింపబడినది. వీరిద్దరు జామీనురూప విడుదలచేయబడిరి.

బర్మా.

చీనాదేశపు రాయబారి.

రంగూను జూలై 22:— తిబెట్టు వ్యవహారములను యోచించుటకై సిమ్లాలో సమావేశమయిన సభకు మానసియులగు వివానుభనుగారు చీనాదేశపు రాయబారిగ వచ్చియుండిరి. వీరివచ్చు రంగూనుకు దయచేసియున్నారు. వీరు తమస్వదేశమునకు పోవుచుండిరి. మానసియులగు లిమిథను త్సాంగు, లిఅహ్మయేను, భానుమానీ, రంగూనులోని చీనాదేశపు రాయబారి మరికొందరు ప్రాముఖ్యముగల చీనీయులు, వీరిని రేపురా

నెదుర్కొనిరి. మామూలు మర్యాదలు జరిగినవెనుక సిమ్లా సభలో జరిగిన వ్యవహారములను విశాంగముచేయుటకు వీలులేదనియు, భారతీయపుత్రకల తెలియజేసిన దానికింటే తామేమియు సంగతులు తెలియజేసి యుండలేదనియు, సిమ్లాలో జరిగిన సంగతులగురించిగాని, ఈవిషయమే చీనాదేశము వారాలోచించిన సంగతినిగురించి గాని తామేమియు తెలియజేయ దలచుకొనలేదనియు వెలవిచ్చిరి. కలకత్తాలో జరిగిన విషయ సందర్భములో తెలియజేసినట్లు పంపబడిన తంత్రసమాచారములను కనుపరచగా దానిలోని సంగతులన్నియు ఆశ్చర్యములని తెలియజేసిరి. వీరు రేపు సింగపూనుకు బయలుదేరి చీనాదేశముచేయుదురు. అప్పుడుసభలో జరిగినసంగతులు చీనాదేశపుత్వమున కెరింగింతురు.

కాలమానము

సిమ్లా జూలయి 23:— వాయువ్యభాగమున నుండిన యెడారియందు బురుగుపనము బలపడినది. దేశమంతట వర్షముకురియుచే యున్నది. బిరిస్సాతీరమునను, రాజపుత్రస్థానము యొక్క వాయువ్య భాగమునను వాయుభాగము కొద్దిగతగ్గినది. రాజపుత్ర సానము, పంజాబు లలో నేడితగ్గి యున్నది. లోయరు బర్యా, ఆస్సాము, ఓహారు, బిరిస్సా, సంయుక్తరాష్ట్రములు, పంజాబు పచ్చిమోతైర పరగణాలు, లోయరుసింగు, రాజపుత్రస్థానము, మధ్య హిందూదేశము, మధ్యపరగణాలు, ద్వీపకల్పముయొక్క పడమటను, బొంబయిదక్కను, హైదరాబాదు, మైసూరులలో స్వత్రవ్వము పడినది. అప్పురుబర్యా, బంగాళము, కాశ్మీరము, గుజరాతు, చెన్నపురికి అగ్నేయభాగమునను, చెన్నపురిదక్కను చెన్నపురితీరము ఉత్తరమునను అక్కడక్కడ కురియుచున్నది. బెంగాలీస్థానములో కొన్ని జల్లులు పడెను.

నూతన:— పంజాబుకు, దక్షిణమునను సింగు, బెలూచిస్థానములలో కొంతవరకు వర్షము పొచ్చువచ్చును.

కోర్టు వ్యవహారములు.

చెన్నపురి హైకోర్టు.

మునిసిపలు ఎలెక్షన్ తగవు. (జడ్జిసులు ఏలింగు, శేషిసిరి అయ్యగార్లు యెదుట.) యం. విజయరాఘవులు నాయుడుగారు మునిసిపలు కమిషనరుగా నుండగూడదని జడ్జిటువును మేజిస్ట్రేటు బజులుల్లా సాహెబు బహదూరుగారు యిదివర కాభ్యసించిరి. ఈయుత్తరువును రద్దుచేయుటకు హైకోర్టువారి కధికారము లేదనియు, ఛార్టరు ఆక్టు 15 వ సెక్షను ప్రకారము మేజిస్ట్రేటు గారు కోర్టుగా పరిగ్రహింప బడగూడదనియు, మునిసిపలు కమిషనరుగారు మేజిస్ట్రేటుగారి ఆజ్ఞను ఆచరణలోనికిదేక, కమిషనరుగా నుండవచ్చునని వీరులో నాయుడుగారి చేరును ముద్రించె ననియు చెప్పిరి. గవర్నరు మెంటు వారి రూల్సు ప్రకారము మేజిస్ట్రేటుగారు చర్యనడిపినందున మేజిస్ట్రేటు ఛార్టరు ఆక్టు 85 వ సెక్షను ప్రకారము ఒక కోర్టుగా అంగీకరింపబడి తీరవలయుననియు, ఆయన యుత్తరువులు హైకోర్టు రివిజనుకు లోబడియుండవలయుననియు జెప్పి ప్రమాణములుగా 23 మదరాసు లాజర్నల్ పేజి 500, 15 కలకత్తా లాజర్నల్ పేజి 15 లను జూజి యతిరాజులు మొదలియారుగారు విజయరాఘవులు నాయుడుగారిపక్షమున వాదించిరి. న్యాయమూర్తులు తీర్పుచెప్పలేదు.

తిరుచనాపల్లి పెయింటు జోసెఫ్ కాలేజీలో నొక క్రైస్తవ యువపాఠ్యాయుడు, క్రైస్తవ విద్యార్థులు తిరిపూర్ల దొరై అనుదేవుని దేవాలయములో బ్రవేశించిరి. హిందువులకును, వీరికిని దెబ్బలాటలు వచ్చి కొట్టుకొని యరుకులవాసును చార్జీలనుబెట్టిరి. క్రైస్తవుల శిక్షింపబడి హిందువులు కుడుదలచేయబడిరి. ఈకేసులో దొంగకాగితములను సృష్టించినందున కయి ప్రాసిక్యూషన్ చేయవలసినదని దేశసానాధికారి క్రైస్తవులమీద అర్జీపెట్టెను. డిప్యూటీకలెక్టరుగారు దీనిని మంజూరుజేసిరి. కాని సెషన్సుజడ్జిగారును, వాదపయిన హైకోర్టులో న్యాయమూర్తులు ఏలింగు శేషిసిరి అయ్యగార్లును ప్రాసిక్యూషన్తో అనసరములేదని అర్జీ కొట్టివేసిరి.

ఎగ్జ్యూరులోనుండు యిద్దరు మేజిస్ట్రేటులకును రెండు క్రొత్తకోర్టులను నిర్మించుటకు గవర్నరు మెంటువారు మంజూరుచేసినందున వానికి శంఖస్థాపనము జేయబడినది.

వృత్తాంత లేఖలు

ఏలూరు వార్తలు.

(ఒక విలేఖనుని యొద్దనుండి.)

ఏలూరు జూలై 20:— మా మునిసిపల్ కాన్సిల్లర్స్ ఎన్నిక దినములలో ఒక్కొక్కరియొద్దకు గ్రామీణులక పగలవక పోట్లయిందన వల్ల నేను పొకప్పుడు ఖయలు విచారించెదను, పన్నులు న్యాయప్రకారము వేయునట్లులే చేసెదను. తమరు నన్ను మునుపప్పు నాకేవోటియ్యరలో నని తమ స్నేహితుల యొక్కవాగ్దానములగునని చెప్పియు తమెక్కువగనివారియొద్దకు వారి స్నేహితుల మూలముగ విచారములు తీసికొని వెళ్లియు, పోట్లను సంపాదించి కాన్సిలరు పదవి నందుచున్నారు. కొందరు కాన్సిలరు పదవి అందిన తరువాత ప్రజల కన్నము ఖయలు విచారించుట మునుపనున్నది. ఈ సంవత్సరము కృత్తిపన్నుల అనేకలకు చాల వృద్ధిచేసి నారు. ఈకాన్సిలరు మొదట తమఅధికారము విక్సించిన పోట్లకుచేసిన వాగ్దానము లేమైపో కలియజున్నది.

స్వారిటీయన్ స్పెక్టర్లు.

ఈ యాన్ స్పెక్టర్లు బహుళాంశము ఇసుకబండిపోసి యింకోపోసికొనుట కొద్దిగ ఆలస్యమైనను లేక చెందెదనట్లు యింటినుండి బయటకువచ్చినపుడు తక్షణమే న్యూస్పెన్సరాని జరిమానాలు వేయించి యీపుణమును పరిశుద్ధినిలో నందుచున్నారు. పట్టణమును పరిశుద్ధినియందుంచి, కలగాకరైదా రోగములు రాకుండ నాపదలచిరని కన్యకాపరమేశ్వరి దేవాలయమునపోవు సందర్భాల్లో వర్షముకురియు దినములలో మోకాలులోకు బురదతో పురుగులుపడియుండును. నల్లమందు సందుకు సంబంధించిన బిందంవారిసందులో వర్షపుదినములలో పావురములలోకు బురద ఉండును. ఇంక మరికొన్ని సందులలోను దగ్ధంభము చాలకలదు. కనుక పీనివిషయమై శ్రద్ధవహించుట ముఖ్యము.

మోరీ వార్తలు.

(ఒక విలేఖనునియొద్దనుండి.)

మోరీ జూలై 20:—1913 సం॥ డిశంబరు నెలలో మోరీ గ్రామములో సిచ్చిక మల్లయ్యగారు నాలుగవసే మర బంధ్ర మొకదానిని స్థాపించి పనిచేయుచున్నారు. రోజుకు ఆరుపడుగులు సునాయాసముగా రేయారగు చున్నవి. మోరీ గ్రామములో నిష్పక్షా దేవాంగు లందరు చేసేనేత మరమగ్గముల నేయుచున్నందున పూర్వముకన్న రెట్టింపుపని జరగుచున్నది. దానందేసి పడుగులు వినరు ఆడువారలకు కూలిరెట్టింపు అయినప్పటికి సకాలమునకు సరిగా అందక పడుచున్న యిబ్బంది యిమరుకలన బోయినది. బాగావిసరే ఆడది చేతితో వైదారు రోజులకుగాని ఒకపడుగు విసరలేదు. పడుగు అకగా నన్నసామాన్యముగా 12 పిల్ల. ఈ యంధ్రముకలన నొకపురు షుకు 8 గంటలలో ఆరుపడుగులు విసరుచున్నాడు. దీనిని జూచి లింతాశవానందుగా నీ నెలలో మరియొకటి స్థాపించిరి. కుండెం వీరన్నగారు ఇంకోకటి స్థాపించ దలచినారు. ఈ జంత్రిముల కలన మోరీలోను సమీప గ్రామములలోను ఆడువాండ్లకలన రేయారు కాబడుచున్న పడుగులు పనిపోయి అందుకు సంబంధించిన నాలుగు చుట్టె ద బ్బాలు పని పోవుచును. మునుపటికన్న కేటుకూడ క్షిణివి. సరికేయు మరకూడ తెప్పించి యింకా పనిసలువు చేయుటకు మగ్రామమును లాలోచించెదగుకాక. మోరీ గ్రామము 400 మగ్గములు గలిగి 150, 200 నెంబరు వరకు సన్నము నేయు పనివాండ్లతోనిండి యున్నది. ఇక్కడ రేయారగు సకల పాల్గొల్లు, ఏలూరు, దెబాడ, కర్నూరుపుట్ట మొదలగు నితర గ్రామములకు నగుమతి యగుచున్నది.

ఒకనగరహక్కు.

కెవకోడు కాపురముడు గోగుల వేంకటరత్నం అను కోమలి యీ నెల 15 తేదీ బుధవారము క్రొనెడు దూరములో నున్న చింతలపల్లి సరిలో దుకాణం వేసికొని లిరిగి యింటికి వచ్చుచుండగా చీకటికాలము మగ్గమధ్యమునందు దుర్మార్గు రైల్వే లంపి చేతినుండు మురుగులు దండకడియను, నేబుల నోనన్ను నంచి తీసికొని గొడ్డుదరిని పోలోపులోనుండు జమ్మిలో కడవేసినారు. గురువారము పగలు నాలుగు గంటలవఱకు గానుడులుచుచి పోతీనువాంకి తెలియజేసినారు.

పోస్టాఫీసు ఇబ్బందులు

మామ సంవత్సరములనుండి మోరీ, కత్తిమండ, బట్టెలంక, శంకరగుత్తం, చింతలమోరీ, యావిడుగ్రామములు మలిక పురంబ్రాంచి పోస్టుక్రిందజేర్చి బంధ్రతునువేసి ప్రతిదినము ఉత్తరములు వైరాలు బట్టాడా చేయుచునుండిరి. మోరీలో ప్రత్యేకము పోస్టాఫీసు ఉండకలసివదరియు, రిజిస్టరు, మని యాడరు వగయిరాలకు చిక్కుగా నున్న దనియు మొదలైన సంగతులతో మాపోస్టల్ నూనరిం తెండెంటువొరవారికి 1913 సం. డిసంబరు నెలలో ఆర్డీ యిచ్చుకొని యున్నాము. అందు వైక పోస్టల్ యినస్పెక్టరువారు 1914 సం. ఫిబ్రవరి నెలలో మా గ్రామమునందుమాచి ధరానకుతు బాండువ్రాయించు కొని బ్రాంచిపోస్టు స్థాపించెదమని వెల్లినారు. ఇంతవఱకు ఆఫీసు వెట్టలేదు. ఈ మధ్యకాలములోను మలికపురంబోస్టు బంధ్రతును తీసివేసి అంతరవేదిపాలెం పోస్టు క్రింద చేర్చినారు. ఈ పోస్టులో చేర్చిన గ్రామములు కొన్ని కెవకోడుక్రిందను కొన్ని చింతలపల్లి క్రిందనుచేర్చి మోరీ గ్రామముమాత్రము మలిక పురము క్రింద నుంచి బ్రాంచి పోస్టు మామ్రుగారి నే బట్టాడా చేయుచున్నారు. ఈమామ్రుగారు ములనుంచి వలిక పురం పోస్టుమామ్రుగారే బట్టాడా చేయించినారు. ఇప్పుడు మోరీ గ్రామము మైలుదూరములోనున్న మలికపురములో తీసివేసి ఆటల మైళ్లదూరములోనున్న కెవకోడు పోస్టుక్రింద చేర్చినారు. ఈ నెల 15 తారీఖునుండి ఉత్తరములు నగయిరాలు కెవకోడు పోస్టుజవానే తెచ్చుచున్నాడు. దూరము అగుటవలన నేదినమున కాదినము దినప్రతికలు వగైరాలు అందుట సుస్థముగ కనుపడుచున్నది. కావున సాధ్యమైనంతవఱకు మా సూపరిం తెండెంటువారు మోరీలో పోస్టు ఆఫీసు నుంచుటకు కోరుచున్నాము. మోరీ గ్రామము 400 జనసంఖ్యలది. ప్రతిదినము బహుగులది. విస్తారము వర్షకులచే నిండియున్నది. ఇట్టి గ్రామమునకు పోస్టాఫీసులేని లోపము ఎక్కువగా కనుపడుచున్నది.

జూబులు.

సంతకములేని జూబులు ప్రకటింపబడవు. సంతకములు రుజువు నిమిత్తమేకాని ప్రకటనార్థము కాదు. కాగితమున కొక ప్రక్కనే నిరాతో స్పష్టముగా వ్రాయవలయును.

ఈ తెనాలి కబుర్లు, హాస్యకల్పి, (మోరీ) ఇష్టాగోష్ఠి, (గుంటూరు) కలివార్తలు, పేరుకున్న పశువధ, ప్రకటింపబడవు. (ఆం. ప. సం.)

ఒక ప్రత్యుత్తరము.

అయ్యో
తన గ్రామమునకు వచ్చు ఆగ్రహారపుత్రిక లిడికలో కార్యాలయములో బయలు వెడలిన మరుసటిదినము 12 గంటలకు తమకు చేరుచున్నవనియు ప్రస్తుతము పత్రికలు సరిగా చేరుట లేదనియు మధ్య వెంట్రుకడ పోస్టుమామ్రు దొంగిలించుచున్నాడనియు మదుకాగ్రామస్థులకు తమకు రామకృష్ణయ్య పేరున జూక్ 2వ తేదీ పత్రికలో నోకలేఖ ప్రచురింపబడినది. మగ్రామమునకు మదుకారు గ్రామమునకు వచ్చు టపాలు లేజవాక రైలునే మెయిలు స్వయం పోస్టుపేవురు ఒక కట్ట కట్టి ప్రార్థన ఏనుగంటలకు బయలుదేరు బండిలో పంపెదరు. ఆకట్ట రోసపాడు రైల్వే స్టేషను నుండి మగ్రామమునకు 10 గంటలకు వచ్చును. ఆకట్ట మాఆఫీసులో కప్పి మదుకారు టపాలు కట్టకట్టింపుట ఆచారమై యున్నది. లేజవాడ రైల్వే మెయిలు పోస్టుపేవురుగారి ఆశ్రయచే టపాలు మదుమండును. ఈ వారములో 11, 16 తేదీల పేపురు నూజెండ్ల పోస్టుకు వెళ్లి తిరిగి మా ఆఫీసుకు వచ్చింది. పత్రికలు సరిగా అందక పోవుట కట్టిఆటంకము తెచ్చుచో కలుగుచుండును. సంగతు లిట్లుండగా మధ్య పోస్టుమామ్రు దొంగిలించు చున్నారని వ్రాయటం అక్రమము. పత్రికలు అందకపోవుటకు కారణము పత్రికా కార్యాలయమునకును పోస్టుఆఫీసుకును వ్రాసి తెలిసి కొనక నీవిధముగా వ్యాసములు వ్రాయటం, యుక్తము కాదు. వెంట్రుకెగడ బ్రాంచి పోస్టు పేపురు.

II

గౌ. శివస్వామయ్యగారు.

అయ్యో,
గౌ. శివస్వామయ్యగారిని ప్రధాన కార్యనిర్వాహక సభ్యునిగ నియమించ నందులకు పత్రికలం దాదంబరోపస్థానములు బ్రాయబడుచున్నవి. శివస్వామయ్యగారిని పరిని జాలించుకొనుడని కొందగుపదేించిరి. శ్రీ వెంట్లండు ప్రభువు గారు జాతీయ పక్షపాతమును జూపిన కొందరు వ్రాయునాహించిరి. వైకాంధవుల హక్కులీనిధముననె. యువేక్షింపబడుచున్నవని వాదించిరి. కాని కర్తవ్యాంశమును హాగుగ వ్యాసములను వ్రాసినవారు విచారించి యుండినటులు తోచదు. శివస్వామి అయ్యగారు రాజీనామానిచ్చినమరొకరు పరియందు జేరియుండును. వైకాంధవులందరును కార్యనిర్వాహక సభ్యత్వమున కానించక దానిని బహిష్కరించి యుందురా? ఇది ముమ్మాటికిట యసంభవమని యెంచవలయును. శ్రీ వెంట్లండు ప్రభువు నరహేరల్లు పుత్రుగారిని నుపాధ్యక్షునిగ నియమించుటయందు పక్షపాతమును జూపించి రనుట యచితమా? చెన్నపురి రాష్ట్ర రాజ్యభారమును హాగుగ నిర్వహించు భారము గవర్నరువైరి గలదు. అధికారులను నాధికారులను సమన్వయితో జూచుటయును రాజ్యాంగ వ్యవస్థలను సమర్థించుటయును గవర్నరుపని యె యున్నది. ఉపాధ్యక్షుడు కానన నిర్మాణ సభ్యుల గౌరవమునకు దగియుండ వలయును. మంచి అనుభవమును గలిగి యుండవలయును. అట్టివారిని నియమించిన కార్యానుకూల మగును గాని కేవలము హక్కును బట్టినియమించుట ప్రయోజనకారిగాదు. శ్రీ వెంట్లండు ప్రభువు హాగుగ యోజించి రాకాభ్యక్షుని నియమించియుండునుగాని కేవలము గట్టిపట్టును బట్టి నియమించియుండదు. పరిసరములను గమనించక జేయు విమర్శలు ప్రమాదజనకములు గావచ్చును. ఉపాహాహాలు కేవలము ప్రమాదమునకు గారణములు గావచ్చును. రాజ్యవ్యవస్థలను విమర్శించువారు మానదృష్టితో విమర్శించిన గాని ప్రయోజన మేగ్గవదని గ్రహించవలసియుండును.

యభారవాది.

III

గుంటూరు హైస్కూలు

అయ్యో,
మాపురమందుండు టెను హైస్కూలు నానాటి కార్మికస్థితియందును, విద్యా పరిశ్రమస్థితియందును, బాలుర సంఖ్యయందును, అభివృద్ధియందున్నదని చెప్పటం కంఠం నుతనింపుచున్నాను. బాలురసంఖ్య వృద్ధియగుచున్నందున, స్థలము చాలకపోయిన, వీరి కిబ్బంది గలుగునని కమిటీవారు గ్రహించి తామును పరిపాలకులును గలసి పనుసేమవేల రూపాయలతో నీపూర్వపు కట్టడమునై సోదము నిర్మింపబూనియుండిరి. ఈనెలొఖరుతో నంతయు తయారగునని నమ్ముచున్నాము. ఎంతయోకాలమునుండి గడు శ్రద్ధాభక్తులతో బనిచేయుచుండిరి క్రి. డి. జగన్నాధరావుగారును, క్రీభాగవతుల సుబ్బయ్యగారును ఈమూలమిడిచి, ఈనెలలో లేజవాడకు వెళ్లి పోవకున్నారని బని చాల విచారమును దెల్పుచున్నాను. వీరిద్దఱు వెడలిపోవుట, బాలుర పాఠశాల దురదృష్టవశాత పాక కాలలో కాలికుటగూడ, నోకటియేయన నొప్పును. లెక్కిన యుపాధ్యాయులలో గణితశాస్త్ర బోధకులగు శ్రీ నరేశయ్య రుగారును ముఖ్యులు. వీరిలో మునట నుడివనవారు గణిత బోధ బాగుగా జేయలేరు. కమిటీవారు ఇంకోక డి. ఎ. ఎల్. డి. ని దేనున్నారట. కాని, యాకోరిక యెప్పు డిడేదనో చెప్పవీలలేదు. తరువాత జెప్పవలగో, ద్రవిడ జేశవాసులు. కొంచెమించుమించుగా పనినొకండెండ్లనుండి యిచ్చుటచే వనించుచున్నారు. వీరిని విడిచిన కమిటీవారి కింకారు దొరకు పిలు లేనటు తోచెడిని. వారిచే క్షీకులునువారికి యూని వర్సిటీ పరీక్షలో బాగుగా మార్కులు వచ్చుటకుండ ఆవ రేజమాక్కులుగూడ రావటం, ఆట యెందులకు? ఈసంవత్సర మొక్కడుగూడ సంపూర్ణముగా పాఠ్యము కాతడు. బాలురతో గూడ మధ్యమధ్య నవనరముగా నాంధ్రోద్యమము విషయమై మాట్లాడుచు నెంతో చేయుచుండును. వీరన్న పని యెండ్లకులోగా నెందరో ఉపాధ్యాయులు వచ్చిపోయిరి. మూలమారెను. కాలముమారెను. వీరిభాష యాచారములు గూడ మారెను. కాని వీరి స్వభావనితమగు నవసాష్టత మాత్రము మారలేదు. క్రొత్తగా రానున్న డి. ఏ ఎల్. డి. ని త్వరలో రెప్పింపుడని కమిటీవారిని గోరుచు విరమించెద.

పురవాసి.

TELEGRAMS.

REUTER'S TELEGRAMS.

The Irish Home Rule.

The King's Speech.

Conservative Press Comment.

LONDON, July 22.—The heading, "The Patriot King", sums up the comment of the Conservative Press on the King's Speech which is welcomed as lifting the situation on to a higher plane and bringing home the gravity of the crisis to the country.

Annoyance of the Liberal Press.

The headings, "King's Amazing Speech, Liberal Concern", voice uneasiness of the Liberals who express particular annoyance at the phrase "The cry of Civil War is on the lips of the most responsible and the most sober-minded of my people". The Liberals declare that the talk of Civil War is merely the Unionist Party cry.

Ramsay Macdonald's Opinion.

LONDON, July 22.—Ramsay Macdonald interviewed described the speech as most extraordinary. He said part of it might have graced a Unionist M. P.'s oration.

A Labour M. P.'s Opinion.

Mr. Thomas Derby, Labour M. P., said the Conference was a deliberate attempt to defeat the Parliament Act. If himself or other Labourite had used Captain Craig's Expressions they would not be honoured guests at the Palace, but prisoners at Old Bailey.

"Daily Chronicle."

LONDON, July 22.—The "Daily Chronicle" says:—Yesterday we deprecated the imputations of partisanship of the King. But the extraordinarily ill-inspired speech leaves the impression that the King speaks of the Unionists as We. The journal warns the King not to take George the Third as a pattern.

"Daily News."

The "Daily News" says:—It is impossible to conceal the feeling of mistrust at the formal and unprecedented intervention of the Crown. It is the duty of Democrats firmly to face the grave facts touching their inviolable liberties.

Both the journals take for granted that the Speech is King's own composition, while emphasising that the Government must share the responsibility for transferring the constitutional struggle from the Parliament to the Palace.

Meeting of Unofficial Liberals.

Speakers at the meeting of the Unofficial Liberals yesterday declared that the Cabinet must accept dismissal rather than consent to dissolution, failing the King's assent to Home Rule.

King Annoyed.

The "Standard" says a high Authority in touch with the Court requests the "Standard" to announce that the King is greatly annoyed at the suggestion that he will withhold Royal assent to Home Rule in certain circumstances.

Conference Resumed.

Meets To-morrow Again.

LONDON, July 22.—The Home Rule Conference was resumed to-day. The proceedings lasted one and half hours. The Conference will meet again to-morrow.

The "Times" News.

The "Times" learns that if the Conference breaks down the Government intends to press through the Commons the Amending Bill as it was first introduced into the Lords except that the six years' limit of Ulster's exclusion will disappear.

Questions in the Commons.

Mr. Asquith Accepts the Responsibility.

LONDON, July 23.—At the conclusion of questions in the House of Commons to-day Mr. Personby asked if the King's Speech at the Home Rule Conference was drawn up on advice of his Ministers in accordance with the custom and precedent. (Ministerial Cheers).

Mr. Asquith said the Speech was sent to me in the ordinary way by the King, the day before and I take the whole responsibility for it (Opposition Cheers). The King left it to the discretion of the Conference to determine whether the speech should be published and the Conference decided unanimously in favour of its publication.

King's Strictest Constitutional Practice.

Everything on His Ministers' Advice.

LONDON, July 22.—Lord Robert Cecil asked whether the summoning of the Conference was an act undertaken by His Majesty on the advice of the Premier. Asquith replied, His Majesty has throughout this matter followed the strictest constitutional practice. He has not taken any step from the beginning to now except in consultation with and on advice of his Ministers. (Cheers)

No Syllable Leaked Out.

Optimistic Feeling in Lobby.

Most active negotiations between leaders took place this afternoon following Conference. Cabinet is sitting and Opposition leaders are conferring. No syllable regarding proceedings in Conference has leaked out, but feeling in Lobby is that something definite is happening.

A Private Charged.

With Stealing Rifles.

LONDON, July 23.—A Private in Yorkshire Light Infantry was charged at Dublin yesterday with stealing rifles from the Barracks and the dealer was charged with receiving them. A Sergeant who was a witness was asked if he was aware that there was a conspiracy in the Regiment to supply the Ulstermen with rifles, but he refused to answer the question. Hearing was adjourned.

Trial of Madame Caillaux.

Husband's Impassioned Evidence.

LONDON, July 22.—PARIS.—M. Caillaux and M. Bourget, novelist, were witnesses at the trial of Madame Caillaux yesterday. The prisoner sobbed while her husband described the felicity of their married life. M. Caillaux related how he threatened in the presence of his wife to break M. Calmette's jaw for the publication of certain letters and dramatically accused himself for the effect of his words on his wife. M. Caillaux was overcome with emotion and asked that the sitting might be suspended. In the interval he went to the dock and pressed his wife's hand to his lips. On resumption M. Caillaux defended his political aims. There was a violent scene between the Counsel and the witness when M. Caillaux alluded to the threatened publication of Diplomatic Documents for the purpose of destroying his reputation. The hearing was adjourned.

Further Evidence.

Murder Trial Becomes a Political Trial.

LONDON, July 23.—Evidence, given at the trial of Madame Caillaux by M. Caillaux who, on Tuesday, justified his political career at length, and the ensuing incidents have transformed the murder trial into a political trial. The representative of the "Figaro" had previously testified that M. Calmette had read him documents which proved the infamy and treason of Caillaux. The latter angrily demanded the production of these documents but the prosecution yesterday declared that the documents were only supposed copies of non-existent papers. The Chairman of Directors of the "Figaro" read a statement refuting the allegation made by Caillaux that the "Figaro" was subsidised by the Germans.

An Incident During Re-examination.

There was an incident during the re-examination of Caillaux when the Counsel for the "Figaro" accused the ex-Minister of publicly desecrating the grave which his wife had dug, Caillaux demanding to know if the Barrister took a personal responsibility for his remarks.

Subsequent Evidence Uneventful.

The remainder of the evidence was uneventful.

Telegrams between President and Cabinet.

There was a constant exchange of telegrams between President Poincare and the Cabinet on Tuesday evening with reference to the course the trial was taking.

Indians in British Columbia.

"Komagata Maru" Affair.

Cruiser Leaves for Vancouver.

LONDON, July 22.—VANCOUVER.—The Dominion Cruiser "Rainbow" has left for Vancouver with two hundred militia men, fifty regular troops and two hundred crew on board.

Hindus Agree not to Offer Resistance.

LONDON, July 22.—VANCOUVER.—The difficulty regarding the Indians on board the "Komagata Maru" has been solved. The Indians have agreed not to offer further resistance to deportation on the Canadian Government's agreeing to pay fares to East and fully provision the ship. The decision followed an ultimatum which if rejected would have meant forcible seizure of the vessel by the "Rainbow" which was lying near. Mr. Borden sent the Minister of Agriculture to Vancouver and the latter agreed to the Hindus' proposals after negotiations which lasted a day. Ten thousand people assembled at the harbour in the expectation of seeing the "Rainbow" place troops on the "Komagata" but they were disappointed.

President Poincare in Russia.

The Monday Banquet.

Toasts Commented Upon.

LONDON, July 23.—ST. PETERSBURG.—Much comment has been aroused by passages in the toasts exchanged at the Banquet at Peter of on Monday to the effect that Franco-Russian Alliance was supported by common friendships.

A New Phase in the "Triple Entente".

The occasion was the first time that the Tsar and the President had alluded in their toasts to the friendship with Great Britain, and the allusion, though guarded, is considered to mark a new phase in the Triple Entente.

German Cigarette Monopoly.

Government's Proposal.

LONDON, July 22.—BERLIN.—The Government has prepared the Bill creating an Imperial monopoly in the manufacture of cigarettes with a view to atoning for the shortage in the milliard war levy.

Kikuyu Controversy.

Meeting on 27th.

The central consultative body of Anglican Bishops will meet on 27th inst. to consider Kikuyu Controversy.

Labour Trouble in Russia.

Spreading.

LONDON, July 22.—PETERSBURG.—Labour disturbances are spreading and attaining enormous dimensions. Police and Cossacks are dispersing crowds. Employees in English Mills have struck. Similar events have occurred at Odessa, Reval, Ekaterinoslav and elsewhere.

Strikers Cause Havoc.

The Strikers have smashed 150 trams some of which they burned. Passengers who included the French officers and sailors were turned out of cars. Employees at the Baltic Government Shipbuilding yard have joined the strike which is still spreading.

House of Commons.

Trade Routes in Persia.

LONDON, July 22.—In Commons to-day Mr. F. D. Acland said the Minister in Teheran had warned Persia that she will be held responsible for any losses incurred by the British trade interests due to insecurity of Kermanshah road.

Coal Strike in Australia.

Strikers Fined.

LONDON, July 22.—SYDNEY.—Five hundred and nineteen men have been fined four pounds each in connection with coal strike in June.

Changes in the Admiralty.

Rear Admiral Tottenham succeeds Rear Admiral garden as Admiral Superintendent of Malta Dockyard. Vice Admiral Sir Frederick Hamilton becomes Second Lord of Admiralty in succession to Vice Admiral Sir John Jellicoe who has been appointed to command of home fleets.

The Finance Bill.

Motion Negatived.

LONDON, July 22.

Commons to-day negatived motion to omit clause in Finance Bill dealing with reinvestments abroad. Lloyd George explained that he had drafted after consultation with Dominion representatives proviso exempting Colonials temporarily domiciled in England.

Rumania and Bulgaria.

Frontier Incidents.

A Joint Enquiry Agreed.

LONDON, July 23.—SOFIA.—It is announced that Rumania and Bulgaria have agreed to a joint inquiry into the frontier incidents and to withdraw frontier posts to a distance of a hundred yards from the boundary.

Obituary.

LONDON, July 22.—Death is announced of Mr. Edward Okelly, M. P., for Wicklow West, who was seized with illness in commons on Monday.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press.)

Shah of Persia Crowned.

Celebration at Calcutta.

Consul-General's Speech.

CALCUTTA, July 18.

At the reception in celebration of the coronation of the Shah, the Consul General, Sir Dawood Khan, who had come down from Simla specially, delivered a speech expressing hearty optimism over the future of Persia and gratitude for the sympathy received in India. He continued: "Now that His Imperial Majesty takes the reins of Government in his own hands, supported by two Houses of Parliament which are soon to be opened, we are filled with great hope of the successful government and progress of the country. As for friends and well-wishers of Persia, so far as I can judge from my experience of India, I can assure my countrymen of their good intention towards Persia, specially of His Excellency Lord Hardinge. When I had an opportunity of speaking to His Excellency on certain State affairs, I brought to His Excellency's notice that one of the most friendly steps to advance reform in Persia would be to adopt the old policy of non intervention. His Excellency expressed his complete agreement, the signs of which became soon apparent and although there were one or two regrettable incidents in the south that policy was not altered. Whenever, since, I have had a conversation with His Excellency on the subject he was never found disinclined to support that policy. I am deeply grateful to His Excellency. I am sure my countrymen, who always watch the trend of affairs in Persia and appreciate friendship, share my feelings. The Persian gendarmerie under Swedish officers have done their work beyond expectation and the trade routes of the south by their good work are in a settled condition. This has made Indian trade with Persia so easy that, according to the last Customs statistics received by the Consul-General, an increase of 32 per cent. over the previous year is shown in trade, and this increase is not due to any falling off in the trade of past years, but is due to the genuine enlargement of trade, since English and Indian trade in these parts has never decreased but has ever been steadily increasing."

TELEGRAMS.

At Bombay.

Speech by Persian Consul.

BOMBAY, July 22.—On Tuesday Mr. Mirza Ali Akbar Khan, Consul for Persia in Bombay, held a reception and garden party in honour of the Shah's coronation which was attended by Persian subjects and a cosmopolitan gathering of representative character. The Persian Consul, addressing the gathering, said it was an occasion for rejoicing, for it was the beginning of a new era of hope and progress for Persia. The Shah was imbued with the principles of the Persian Constitution and would reign as a Constitutional Monarch. The Persian Consul, in proposing the toast of the King-Emperor, said Persians recognised the British Empire stood for justice and fair play. It was the champion of the weak against the strong. The modern constitutional movement in Persia arose from a desire to adopt the British institution. During the recent political crimes in the country, Persia had not found a truer and better friend among the nations than the British. The British had helped Persia by diplomacy and with money to maintain her integrity and independence. In spite of internal disorders Persians were confident that Great Britain had no designs on Persian territory and would not permit any country to violate her Sovereign rights. They would always remember with gratitude the great service the British had rendered in their hour of need. Persians welcomed the presence of British merchants and British capital laid out in their industries. The connection of the British Admiralty with the oil-fields in Persia would ensure perpetual friendship between the two nations, and Persians might look forward with confidence to the continued championship of their Sovereign rights by the British as against designing States. These reasons endeared the British Empire to Persians, and they claimed to honour the toast of that Empire's Sovereignty with the same warmth as those forming the integral parts of that Empire and shared in its benefits. Mr. Justice Beaman, in proposing the toast of the Shah-in-Shah, hoped the Shah would prove a strong and statesmanlike ruler and Persia would come out from the great ordeals through which it was passing, stronger and healthier.

Congratulations from Delhi and Karachi.

SIMLA, July, 22.—Meetings of Mahomedans at Delhi and Karachi are reported to congratulate the Shah on his coronation. The one at Delhi passes resolutions urging British assistance for maintaining independence of Persia.

High Court Criminal Sessions.

Four Eurasians Charged.

With Dacoity and Grievous Hurt

BOMBAY, July 22.—At the High Court Criminal Sessions to-day, the case against four Eurasian young men, named Gibs, Race, Richardson and Pearse of Lanovla, ages ranging between 17 and 25, who were committed to Sessions by the Magistrate of Poona charged with causing death of a Mali (gardener) came up for hearing. The original charges of murder, dacoity and grievous hurt were changed to dacoity and grievous hurt and the men were let out on bail. The prosecution story is that the accused went to a garden at Lanovla with intent to steal fruits and flowers, but being obstructed by the Mali one of them threw a stone at him as the result of which the Mali fell down dead. The men being subsequently arrested were tried by Magistrate Mr. Leatham, I. C. S., of Poona, and committed for trial at the High Court Sessions. The Doctor who carried out post mortem examination deposed that the death was caused by the rupture of spleen. After examination of some witnesses the case was adjourned till Thursday.

Theft of Documents. From a Private Detective.

Conviction Upheld in Appeal.

CALCUTTA, July 22.—At the High Court this afternoon Justices Sherfuddin and Teunon disposed of the rule issued on behalf of Hill and Burgess, who had been convicted by the Second Presidency Magistrate of theft of documents and sentenced to one month's and six weeks' imprisonment, respectively. The accused were employed by Martini, who carries on the business of private detective in divorce matters. Martini was employed by Mr. Strong to collect evidence in a divorce proceeding which he intended to start. In that proceeding Mr. Hughman, a Calcutta merchant, was indicated as a possible co-respondent. It was said the accused stole some documents from Martini's office and handed them over to Mr. Hughman. The defence was that this was done at Martini's instigation with a view to extort money, and when Martini was threatened he started this prosecution to save himself. Their Lordships disbelieved the defence story and upheld the conviction and sentences.

The Chinese Plenipotentiary.

At Rangoon.

RANGOON, July 22.—The Hon'ble Mr. Ivan Chen, the Chinese Plenipotentiary at the Conference at Simla on the Tibetan question, arrived in Rangoon. Mr. Ivan Chen, who is on his homeward journey, was met at the wharf by the Hon'ble Lim Chen Tsong, Li Ah Yain Chan Ma Phee, the Chinese Vice-Consul, and a number of leading members of the Chinese community. After greetings, he said that the deliberations of the Conference at Simla were strictly confidential, and despite the fact that he had been quoted in the Indian papers, he had made no statement of any kind and would make none as to what took place at Simla, or in fact as to what his Government thought about the question. When shown a telegraphed account from India of what he was reported to have said at a dinner given to him at Calcutta by the Chinese community on the eve of his departure, he

pronounced it to be a fabrication. Last night he was the guest of Mr. Hin Chiein Thing. He leaves to-morrow for Singapore "en route" for China, where he will make his report to his Government.

All-India Weather.

SIMLA, July 22.—Rainfall again occurred over nearly the whole country. It has been heavy in the Punjab where temperature is decidedly below the normal. Rainfall has been nearly general in Lower Burma, Assam, Bengal, Orissa, Punjab, Rajputana Central India, west coast of Peninsula, Hyderabad and North Madras coast and local in Upper Burma, Bihar, United Provinces, Kashmir, Central Provinces and Bombay Deccan. A few falls have also occurred in Chota Nagpur, Gujarat, Mysore and in South-east Madras. Chief amounts are:—Mergul, Moulmein and Bassien one and a half inches; Kyaupui and Akyab two; Barisal one and half; Darjeeling five; Benares one; Chakrata one and half; Ludhiana, Lahore and Khasad two; Sailkot, Montgomery and Gulmuri three; Jaipur two; Surat one and a half; Nowgong one; Saugor two; Pendra, Bombay and Ratnagiri one and half; Belgaum two; Nizamabad one and half; Hyderabad, Deccan, Calicut and Cochin one and Trivandrum one and half.

FORECAST:—Decrease of rain in Southeast Punjab and increase in Northeast Gujarat.

I. F. A. Shield Competition.

Calcutta's Lucky Draw.

CALCUTTA, July 22.—Before about twenty thousand spectators on their own ground Calcutta made a lucky draw with the 91st Highlanders in the semi-final of the I. F. A. Shield Competition, the score being two all. Calcutta's strength lay in their attack, but Thomas, their left winger, was literally starved and Sherman, the right winger was so well watched as to be quite innocuous. At the defence Lee at full and Oliver at half were shaky. Anstirs, the Home Goal, could not be blamed for the two goals he let in. His 'vis-a-vis' performed brilliantly. King at the back played strong for the soldiers and so did the three halves. The Highlanders scored their first goal in 11 minutes from start, Cowman heading from the close quarters. In the second half MacLilland headed off a corner. Towards the finish Fernscored for Calcutta and the penalty awarded at the last minute helped Calcutta to draw level through Chisholm.

Bombay Municipal Loan.

Oversubscribed Over Three Times.

BOMBAY, July 22.—The Bombay Municipal 4 per cent loan for Water Works of Rs. 41 lakhs has been oversubscribed over three times. The Municipal Commissioner announced the details at a meeting of the Standing Committee this afternoon. Tenders were invited for Rs. 20,40,000 repayable in forty years, and for Rs. 20,60,000 repayable in sixty years, the money being required for the duplication of the aqueduct and mains leading into the city from the Tansa Lake. The average rate accepted for both loans is Rs. 100-3-9: the average rate for the sixty years loan was Rs. 100-7-10, and the average rate for the forty years loan Rs. 99-15-8. The total amount tendered was Rs. 132 lakhs.

Sheriff of Bombay.

Funds Collected for Entertainment.

To be devoted to Scholarships.

BOMBAY, July 22.—Public meeting of Mahomedans recently held in Bombay decided to open a subscription list to give a public entertainment to Mr. Fazulbhoj Chinoi, to congratulate him on his appointment as Sheriff. The Committee collected over Rs. 12,000, but Chinoi having been asked to name a date for the entertainment has requested that instead of the money being spent in this way it shall be devoted to the endowment of scholarships to encourage Mahomedan boys in higher education.

The Bombay Police.

A Special Parade.

A Constable Presented with a Medal.

BOMBAY, July 23.—A special parade of the Bombay Police was held in the compound of the Head Police office, Bombay, on Wednesday evening, when Mr. Edwardes, Commissioner of Police, presented the medal of Royal Humane Society to Govind Bhiku, a Police constable, for saving a man from being drowned in sea off Shorpaty at a considerable risk to his own life. A number of Police Officers, including Mr. Griffith and Mr. Harker, and Deputy Commissioners, were present.

Late Ganga Prasad Varma.

A Meeting of Sympathy.

BOMBAY, July 22.—Friends and admirers of late Ganga Prasad Varma met this evening at Servants of India Society's home under the presidency of Mr. D. E. Wacha to express sorrow for his untimely death and send expressions of sympathy to the bereaved family. Feeling speeches were made eulogising the service of the deceased for the country's cause by Messrs. Dajiahaji Khare, Gokuldas Parekh, Natarajan and others. Replying to the vote of thanks Wacha added his own tribute of love and admiration for the late Varma.

Bank of Bombay.

Half-Yearly Report.

Rs. 9,67,213 Net Profit.

BOMBAY, July 23.—Transactions of the Bank of Bombay for the half year ending 30th June 1914 have resulted in a net profit of Rs. 9,67,213 to which to be added the balance brought forward from the previous half year Rs. 6,75,036 making together Rs. 16,42,250 which they have decided to apply as under:—In payment of dividend at the rate of 13 per cent. per annum Rs. 6,50,000, Bonus at the rate of 2 per cent. per annum Rs. 1,00,000, transferred to Reserve fund Rs. 4,00,000, Bonus to staff and pension fund Rs. 65,000, carried forward Rs. 4,23,250.

The S. S. "Salsette".

Stokehold Flooded.

Reason Not Known.

BOMBAY, July 22.—Variety of reports continue to fly round as to how P. and O. Steamer "Salsette" came to have her stokehold flooded so badly. The local office of P. and O. state they themselves do not yet know the reason. "Salsette" is at present lying in Princess Dock. Whether or not she will go into dry dock is not known.

United India Bank Case.

Under Cheating.

Director and Manager Convicted.

BANKIPORE, July 22.—Debendra Erosad and Chitra Gupta Narain, Director and Manager respectively of the Muzafferpore Branch of the United India Bank of Allahabad were sentenced to two years' and one year's rigorous imprisonment respectively with one thousand rupees fine each for cheating. They have been released on bail.

Excavations at Taxilla.

An Archaeological Grant.

SIMLA, July 22.—The Government of India have sanctioned an expenditure of Rs. 20,000 out of the Archaeological grant for further excavations at Taxilla.

Lahore Municipal Elections.

Lala Lajpat Rai a Candidate.

LAHORE, July 22.—Electioneering Campaign in view of Municipal elections in Lahore in November next has already begun. It is understood that Lajpat Rai who is in England in connection with the Congress Deputation will stand again and will return to India in September.

Punjab Co-operative Bank.

Application for Winding up Withdrawn.

LAHORE, July 23.—The application that was filed in the Court of the District Judge, Amritsar, for compulsory winding up of the Punjab Co-operative Bank has been withdrawn.

Boating Fatality.

Thirty-one Persons Drowned.

LAHORE, July 22.—A Nowshera correspondent reports a tragic boating fatality which overtook a Mahomedan bridal party on the 18th instant at Akora, near Nowshera. They took three large boats, of which one Cap-sized and 31 persons, including the bride, were drowned. The other two boats sustained no damage.

A Railway Breach.

Between Bhopal and Bina.

SIMLA, July 22.—The G. I. P. Railway midland section between Bhopal and Bina has been washed away, but it is hoped to restore communication to-night.

Short Telegraphic News.

PUNJAB LT.-GOVERNOR HELD UP BY RAIN.—The Lieutenant-Governor of the Punjab was held up by heavy rain at Dalhousie on Tuesday (July 21) and could not leave for Dharmasala. The weather at Dalhousie has been very bad ever since His Honour's arrival. Since Monday it has rained steadily, and big landslips have occurred on the road about seven miles from the hill station, and the road at present is unsafe for motor.

FLOODS IN KASHMIR.—Heavy rain is falling throughout Kashmir Hills, and existing breaks on road will probably be augmented. Travellers should be prepared for serious delay between Kohala and Raramula, and motorists in particular would do well to defer their journey for the present. There is one bad break near Dulai and another between Domel and Garhi, necessitating transshipment, while the accumulation of hundreds of bullock carts and a lack of supervision renders the confusion serious.

RAIN AT LAHORE.—At Lahore rain fell almost continuously for over 24 hours on Tuesday morning, and a fall of over four inches was recorded.

SUSPENSION OF PLEADER'S SANAD.—The Government Pleader of Satara having brought to the notice of the High Court the unprofessional conduct on the part of Ganesh Bhati, District Court Pleader practising for the last thirty years at Satara Court, Justices Heaton and Shah ordered the suspension of his Sanad.

PROSECUTION FOR SELLING COCAINE.—Giovani Gumbarra, a steward of the S. S. "Ferenzi," was charged to-day (22 July) before the Third Presidency Magistrate, Bombay, with selling 32,438 grains of cocaine valued at Rs. 8,400. The case is proceeding.

RS. 8,000 TO PROMOTE CO-OPERATION.—A Press Note says that Mr. E. B. Francis, I. C. S., (retired) has made a further gift of Rs. 8,000 for the promotion of co-operative societies in the Ferozpur district. Sir Michael O'Dwyer in accepting the donation has conveyed to Mr. Francis his cordial thanks and his appreciation of the generous and practical manner in which he is assisting the Zemindars of his old district.

SIMLA, July, 22.—The Pathan who ran amok lately near Solon has not yet been captured. It appears that he got away with his master's double barrelled fowling piece and also with a large number of cartridges and some three hundred rupees.

క ఫ హ రి.

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0. వి. పి. సహా రూ. 1-4-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. శైత్యమువలన ఏర్పడిన దగ్గు. శీతకాలమున ప్రబలింతు దగ్గు. శ్వాస కోశముల నూత్న నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బ సము, తుయదగ్గు. దగ్గుకు సేవించవలసినమందు దగ్గువిధమును బట్టియుండును.

క ఫ హ రి చూ ర్ణ ము.

దిన్నడబ్బీ 1-కి 0-8-0. (6 డబ్బీల మందు గలది) 1-కి వెల రూ 2-0-0.

ఈ చూర్ణము వనమూలికలచే చేయబడినది. దగ్గు, ఉబ్బసము, కాసపీన, శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంట నుంచుకొనుట నుంచిది.

క ల రా మా త్ర లు.

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-6-0.

కలరా క్షేగువలెనే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందుపరమాణువులైన విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచిత్రాగుట యుక్తము.

గ్ర హణి మా త్ర లు.

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

రక్తవిరేచనములు, బొక విరేచనములు, జిగట విరేచనములు, అజీర్ణవిరేచనములు మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు సేవించినతోడనే నిలిచిపోవును. వీనిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. గుణము వెంటనే కనుపడును.

చుండుకు నూనె.

వెల సీసా 1-కి రూ 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0

ఈ నూనెనురాచిన చుండు, పొట్టురాలులు, జిల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మారును. దీనివలన వెండ్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ బెరుగ గలవు.

గ జి కి తై ల ము.

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-3-0 వి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్నపిల్లలకు వికేషభాధను గలిగించుచు న్నవి. ఈతైలమును నాలుగుపూటలురాచిన తప్పక పనిజేయును.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫోరోడ్డు, బొంబాయి. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు.

కలరాకు మంచిమందు?

తప్పకవీక్షించి నివారించు!

ఎట్టి సమయమునం జెలుల ఈ దౌషధనేర చేయవలసి నదియు, మందుబుడ్డిక చుట్టియుండు క్షాంతిమువలన సులభముగ తెలిసికొన నగును. అట్టివిధుల ననుసరించి ఉపయోగింప బడు ఈ దౌషధరాజము, మృత్యుస్వర్మున్ననదగు ఈకూర వ్యాధిని వ్యభాయధమువలె గుణపరచు. ది. వేయేల! ప్రాణమునందానక్రిగల ప్రతివారును దీనిని ప్రాణమునం దుపయోగించి ప్రాణదానమును పొందుదురనట్లు— మునిక్కము ఒక బుడ్డి వెల రూ. 1-0-0; డజ్జ బుడ్డి రూ. 7, 10-0-0

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి. 7, Engineering, గినింగ్, ఆయుర్వేదనిలయమ్, గా:—ఆంధ్ర.

ఆనంద సంవత్సర సిద్ధాంతవంశాజ్ఞమ్

మంచికాగితము! శుద్ధపత్రిక!! చక్కని అచ్చు!!!

అమృతాంజనం డిపోవారి మందులను గొనువారలకు ఉచితము.

వలయువారు అర్థజ్ఞా చీటిని సంప్రకొనవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు లోక విఖ్యాతమైన పరమామృతము.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి 0-8-0 డజను 1-కి రూ. 5-4-0.

తామరతైలం. పండ్లపాడి. మోహినీతైలం.

వెల డబ్బీ 1కి 0-6-0 వెల డబ్బీ 1కి 0-2-0 5. తులముల మానగల డజను 1కి 3-8-0 డజను 1కి 1-2-0 సీసా 1కి 0-12-0

ఓ. పి. లియలు పత్రికేశము. అమృతాంజనం డిపో, వెం. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు. మంతుల కేటాగు ఉచితముగ పంపిండును. అమృతాంజనం డిపో, 109, ఫోరోడ్డు, బొంబాయి.

ఆనంద సంవత్సరాది సంచిక.

చిత్రపటములతో చక్కగా ముద్రింపబడినది.

కోరువారు వెంటనే వాసు కొనవలయును.

9, జహంగీరు వీధి, బార్బిటపుకా, మద్రాసు.

MESMERISED TALISMAN.

ఇదియొక గొప్ప క్రియ నిమిషిచేసిన తామెతు. దీని ప్రభావ మత్యద్భుతము. దీని పుంజుకొనుకొనిన, దేహ సురక్షణకు కాపు. 2 కలరా, అమృతాంజనం మొదలగు అంటు బాధ్యములకు లోకనీయము. 3 భూత ప్రేత పిశాచములను పాతకములు. 4 వ్యాధులు, పీడలు, ఆపదలు, గండములు తొలగిపోవును. 5 నొప్పులు, తీపులు, వాపులు, బిల్లలు, బెణుకులు, వారిండును. 6 ఆరోగ్యము, అద్భుతము, విశ్వరూపు, బలము, సుఖము, ఉత్సాహముగలుగును. 7 క్రూరశత్రువులు ప్రేమమిత్రువులగుదురు. 8 నీవాదం గెలుచును. 9 సభకట్టు, స్వర్ణజన వశీకరము. 10 నీవాక వ్యాపార, వ్యవహార, కార్యాధి సమేతమై వెళ్ల బోవునపుడు దీనిని ధరించుకొని వెళ్ల తప్పక జయమును, లాభమును పొందగలవు. దానియందట్టి మహిమవున్నదని ఆమ భవజ్ఞులువేరోల్లయుద్విహురకట్టు వక్కాణించియున్నారు. ఇది సర్వోపద వేదియగు లోక భూసాయి మహాత్మునిచే గని వెట్టి బడినదేగాని కాలాచిత్ర వేదదారులవలన గని వెట్టిబడినదిగాదు. శ్రీపురుషులు ఆ చాలవృద్ధులందఱును తెప్పించుకొని ధరింపదగిన ఆ మూల్యమైన సుపతస్త్వమైన రక్షతాయెతు. వేయేల! ఒక్కటి తీసుకొని పరీక్షింపును. అది ఆనందసముద్రమున నిన్నీల లాడించుట నిజము.

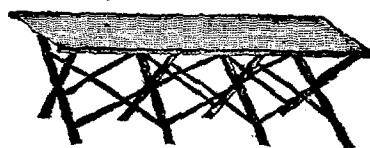
తాయెతు వెల రూ 1-8-0 లు మాత్రమే. వలయువారు:— పి. రాఘవజనార్దనరావు, మెన్మర్మియినిష్టి ట్యూబ్, 2ంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

FREE! ఉచితము!! FREE!!!

ఉచితము: 10 కె.టి. బంగారు పాతీగల ముద్రాము!! ఉచితము!!! దర్బారువాం, తలనొప్పులకు, నొప్పునొప్పులకు, కీళ్లనొప్పులకు, పురాణవాక్, మేహనొప్పులకు, పక్షవాతములకు, బెణుకులు, పోట్లు, వాపులు, పుచ్చులు, దగ్గు, శైత్యమునకు, తేలు, జ్వరి, మొ॥ విష జంతువులకాట్టకు, పుండ్లకు, మంచిమందు. సీసా 1-కి రూ 0-6-0. 12 సీసాలు రూ 4-8-0. 12 సీసాలు మెన్మర్మియినిష్టి ముద్రాతో ఒక మంచి తీసుకువచ్చి (దేవుడి సూరముగాని) లేక 14 కె.టి బంగారు పాతీగల పాన్ తెనుకలముగాని, లేక ఒక 10 కెటి బంగారు చతురశ్చలదుముల సులభవనములు గూడుతో గాని ఈ మూడులో యేదైన ఒకటి ప్రసంతుగా బహుమానం ఇయ్యబడును. మా బంగారు సులభవనములు యెచ్చటకొన్నను రూ 5-8-0 లుకు తక్కువ చిక్కనేరదు. కొద్దికాలమువరకే యిచ్చెదము. త్వరపడు! త్వరపడు!! మంచి తీసు (వాచ్) తేలుగడియారము ఉచితము.

14 కె. టి. బంగారు పాతీగల పాన్ తెనుకలము. ఉచితము! జి. ఆర్. దాసు లిండ్ కో., తణుకు. (కృష్ణా జిల్లా) G. R. Dass & Co., Tanuku, (Kristna District.)

Gold Medal Camp Cot.

అమెరికా దేశములో చేయబడిన

క్యాంపుకాట్.

ఈ క్యాంపు మడతయించుము 1000 పానల బరువును ధరించగలదు. 6 అడుగుల 4 అంగుళముల పొడవు, 2 అడుగుల 6 అంగుళముల వెడల్పు, 4 అడుగుల 3 అంగుళముల లైటు. మంచము ధర 9-0-0 మంచము మడిచినెటు సంచి 2-0-0 దోమతెర 4-0-0 దోమతెర కర్రలు 2-0-0 ఈసానూ అన్నింటితో పూర్తి ధర 16-8-0 అడ్వాన్స్ రెండు రూపాయలు పంపవలయును. సామగ్రి అమ్మబడు వద్దకళాల్:-రామకోటి బిల్డింగ్ లూలో గలవు ఉత్తరములు:—గోతా అండు కంపెనీ,

57, ఆల్బెష్టనాయక వీధి, (ఎ. పి.) (1-7-14) మద్రాసు. అన్ని వ్రాయును.

సత్యముగా మోసముకాదు.

గుణపడనిచో ద్రవ్యమును ఖండియుగా తిరిగి యిచ్చెదము. ఒకానొక ఘోషయి మనస్సునిచే చేయబడిన

మేహద్వంసని గజకేసరిమాత్రలు.

ఈ మాత్రలనేరచే ఉపవాయవు. మేహద్వంసంధ గ్రణములు, చెల్లికురుపులు మొదలగు మేహద్వంసంధ గ్రణములు ధాతువృక్షము, భాగు నీచైయుండుట, శోషాల మీసత మొదలగునవి నివర్తించి వేహాగ్యము, భాగువృక్ష సంతోగములము కలుగును. సీసా 1-కి క్రియం రూ. 2-0-0

దేహపుష్టి దౌషధము:—ఈ దౌషధమును సేవించినచో దేహముచిక్కిపోవుటయు, బలహీనత, అతీర్ణము, అగ్నిమాం ద్యము, నరములబలహీనత మొదలగునవి నివారణయై, శక్తి శక్తి, నరములపుష్టి, రక్తవృద్ధి, దేహపుష్టి, భావక శక్తి కలుగును. విద్యార్థులకు, స్త్రీ డర్లకు చాల ఉపయోగకరము. సీసా 1-కి కయం రూ. 2-0-0.

మావిలాసము.—హాల్ పుడేవరమతం సిద్ధాంతములు, హరపనమ్మి, (బర్హిజిల్లా)

